

Nr ewid. 2/2012-P/11/124/LBY
LBY- 4101-09-00/2011

Informacja o wynikach kontroli

**POMOC PUBLICZNA
UDZIELONA W LATACH 2006–2010
PRZEDSIĘBIORCOM DZIAŁAJĄCYM
W SPECJALNYCH STREFACH EKONOMICZNYCH**

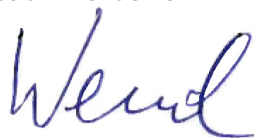
MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Delegatury NIK w Bydgoszczy:
Jarosław Wenderlich

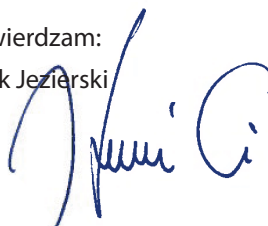

Akceptuję:
Wojciech Misiąg

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:
Jacek Jeziński

Prezes Najwyższej Izby Kontroli
dnia 12.03.2012

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12
85-950 Bydgoszcz
Tel./faks: (52) 567 58 10/60

www.nik.gov.pl

WPROWADZENIE	5
1. ZAŁOŻENIA KONTROLI	6
1.1. Temat kontroli.....	6
1.2. Cele i zakres kontroli.....	6
1.3. Podstawy prawne i kryteria kontroli.....	7
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI	8
2.1. Ocena kontrolowanej działalności	8
2.1.1 Oceny cząstkowe	8
2.2. Uwagi końcowe i wnioski	9
3. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE.....	10
3.1. Uwarunkowania	10
3.1.1. Uwarunkowania ekonomiczne i organizacyjne.....	10
3.1.2. Charakterystyka stanu prawnego.....	10
3.2. Wyniki kontroli.....	14
3.2.1. Wyniki kontroli w zakresie efektów funkcjonowania stref.....	14
3.2.2. Wyniki kontroli w zakresie realizacji zadań związanych z gromadzeniem i przetwarzaniem przez MG informacji na temat pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym w strefach	16
3.2.3. Wyniki kontroli w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących udzielania wsparcia finansowego nowych inwestycji z Funduszu Strefowego.....	17
3.2.4. Wyniki kontroli w zakresie prawidłowości udzielania dotacji na nowe inwestycje w ramach wieloletnich programów wsparcia	18
3.2.5. Wyniki kontroli w zakresie sytuacji ekonomicznej zarządzających, z uwzględnieniem wielkości pomocy dla przedsiębiorców, wynikającej z ulg i zwolnień z opłat administracyjnych	20
3.2.6. Wyniki kontroli w zakresie prawidłowości zbywania nieruchomości, z uwzględnieniem wielkości pomocy dla przedsiębiorców, wynikającej ze sprzedaży nieruchomości poniżej ich wartości	24
3.2.7. Wyniki kontroli w zakresie realizacji inwestycji infrastrukturalnych.....	26
3.3. Informacje pozyskane w związku z kontrolą	29
4. INFORMACJE DODATKOWE	31
4.1. Organizacja i metodyka kontroli	31
4.2. Przebieg kontroli	31
Działania podjęte po zakończeniu kontroli	32
4.3. Finansowe rezultaty kontroli	32
5. ZAŁĄCZNIKI	33

Wykaz stosowanych skrótów i pojęć

SSE lub strefa	Specjalna strefa ekonomiczna
Zarządzający	Spółka zarządzająca strefą
MG	Ministerstwo Gospodarki
UE	Unia Europejska
KE	Komisja Europejska
TWE	Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską ¹
Traktat Akcesyjny	Traktat o przystąpieniu Rzeczypospolitej Polskiej do UE podpisany w dniu 16 kwietnia 2003 r. ²
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
Ustawa o NIK	Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Ustawa o sse	Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych ⁴
WPW	Wieloletnie programy wsparcia finansowego nowych inwestycji, uchwalane przez Radę Ministrów
RCL	Rządowe Centrum Legislacji

¹ Tekst skonsolidowany – Dz. Urz. UE C 115 z 09.05.2008.

² Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864 – zał.

³ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

⁴ Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 274 ze zm.

Specjalne strefy ekonomiczne (SSE) to wyodrębnione administracyjnie obszary Polski, na których inwestorzy mogą prowadzić działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach. Strefy powstały w latach 1995–1997 i miały służyć – poprzez przyciąganie nowych inwestycji i promocję tworzenia miejsc pracy – przyspieszeniu rozwoju regionów słabo rozwiniętych.

Pierwszą kompleksową kontrolę stref NIK przeprowadziła w roku 1998⁵. Był to początek ich funkcjonowania, czym można było tłumaczyć przyczynę powstania stwierdzonych wówczas nieprawidłowości – głównie natury organizacyjnej.

Kolejną kontrolę SSE przeprowadzono w roku 2009⁶. Pokazała ona pozytywne aspekty funkcjonowania stref, w postaci licznych efektów gospodarczych i społecznych, będących wynikiem przedsięwzięć uruchamianych na ich terenie. Nieznane były jednak koszty, jakie państwo ponosi w związku z działalnością SSE. Negatywnie oceniono wówczas brak zainteresowania Ministerstwa Gospodarki dokonywaniem odpowiednich analiz i ocen efektywności funkcjonowania stref. Mimo upływu ponad 10 lat od czasu utworzenia SSE nie bilansowano osiągniętych korzyści z poniesionych

mi przez państwo kosztami. Ministerstwo nie posiadało też długofalowej, szczegółowej koncepcji działania SSE. NIK krytycznie odniosła się też do poszerzania stref o tereny zaliczane do najbardziej rozwiniętych w kraju.

Podsumowując wyniki kontroli, NIK wskazała na potrzebę objęcia szczególnym nadzorem Prezesa Rady Ministrów kwestii analiz opłacalności wsparcia państwa dla podmiotów działających w strefach⁷.

Trzecią kontrolę, będącą przedmiotem niniejszej „Informacji”, podjęto w roku 2011. Miała ona charakter kontroli sprawdzającej realizację wniosków pokontrolnych z roku 2009, miała też dać podstawy oceny relacji korzyści i kosztów wynikających z funkcjonowania SSE. Wyniki kontroli pokazały, że efektywność funkcjonowania SSE nadal jest nieznana, a wnioski kierowane do Premiera i do Ministra Gospodarki w 2009 roku nie zostały wykonane. Efektem tej kontroli było też zwrócenie uwagi na:

- różnorodność form pomocy (publicznej i niepublicznej), z której korzystają przedsiębiorcy strefowi,
- źle funkcjonujący system gromadzenia i przetwarzania danych o kosztach funkcjonowania stref.

⁵ „Tworzenie i funkcjonowanie specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski” – P/98/069.

⁶ „Funkcjonowanie i rozszerzanie obszaru działania specjalnych stref ekonomicznych w latach 2006-2008” – P/08/130.

⁷ Informacja o wynikach kontroli funkcjonowania i rozszerzania obszaru działania specjalnych stref ekonomicznych w latach 2006-2008. Bydgoszcz, styczeń 2008 r. Nr ewid. 174/2009-P/08/130/LBY.

1.1 Temat kontroli

P/11/124 – Pomoc publiczna udzielona w latach 2006-2010 przedsiębiorcom działającym w specjalnych strefach ekonomicznych.

Temat kontroli odpowiadał priorytetowym kierunkom kontroli przyjętym w NIK na lata 2009–2011:

- *Państwo sprawne i przyjazne obywatelowi,*
- *Państwo efektywnie zarządzające zasobami publicznymi,*
- *Polska w Unii Europejskiej.*

Kontrola została przeprowadzona w systemie projektowym. Komitetem sterującym kierował dyrektor Delegatury NIK w Bydgoszczy.

1.2 Cele i zakres kontroli

Podstawowym celem kontroli było dokonanie oceny skuteczności i efektywności funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych jako instrumentu stymulowania gospodarki i ograniczenia bezrobocia.

Realizacja tak sformułowanego celu wymagała zebrania danych o społecznych, finansowych i gospodarczych efektach funkcjonowania stref oraz oceny wsparcia finansowego – udzielonego przez Rząd, jednostki samorządu terytorialnego oraz przez podmioty zarządzające strefami (*zarządzających*) – przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w strefach (*przedsiębiorcom strefowym*). Z analizy wyłączono wsparcie finansowe udzielone z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Kontrolę przeprowadzono – z własnej inicjatywy NIK – w Ministerstwie Gospodarki, w 12 podmiotach (spółkach) zarządzających poszczególnymi strefami oraz w dwóch oddziałach Agencji Rozwoju Przemysłu S.A., zarządzającej SSE w Mielcu i Tarnobrzegu. Kontrolą objęto więc wszystkie SSE działające w Polsce.

Planując kontrolę zamierzano dokonać oceny:

- 1) w Ministerstwie Gospodarki:
 - skuteczności przyjętych rozwiązań organizacyjnych w zakresie realizacji zadań polegających na pozyskiwaniu, przetwarzaniu i wykorzystywaniu informacji na temat pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym w strefach;
 - prawidłowości udzielania wsparcia nowych inwestycji z Funduszu Strefowego;
 - prawidłowości udzielania dotacji na nowe inwestycje w ramach WPW;
- 2) u zarządzających:
 - prawidłowości zbywania nieruchomości - z uwzględnieniem pomocy udzielonej przedsiębiorcom, wynikającej ze sprzedaży nieruchomości za cenę niższą od ich wartości;
 - legalności i gospodarności wydatków na inwestycje infrastrukturalne.

Środkiem służącym osiągnięciu celu kontroli było także pozyskanie informacji:

- od jednostek samorządu terytorialnego – o formach i wielkości regionalnej pomocy publicznej, udzielonej przedsiębiorcom strefowym,
- z Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – o łącznej wielkości pomocy publicznej, z której skorzystali przedsiębiorcy strefowi.

Zakres przedmiotowy kontroli obejmował takie główne zagadnienia, jak:

- efekty funkcjonowania stref w postaci: liczby wydanych zezwoleń, poniesionych przez przedsiębiorców nakładów inwestycyjnych, utworzonych miejsc pracy oraz zagospodarowania obszaru stref;
- posiadanie przez Ministra Gospodarki pełnej wiedzy na temat wielkości pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom oraz wykorzystywanie tej wiedzy przy sporządzaniu odpowiednich prognoz, ocen i analiz

- opłacalności wsparcia państwa dla podmiotów działających w strefach;
- udzielanie wsparcia finansowego nowych inwestycji z Funduszu Strefowego oraz w ramach wieloletnich programów wsparcia;
- ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej zarządzających, zbywanie nieruchomości oraz prawidłowość wydatkowania środków na inwestycje infrastrukturalne.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2006 r. do dnia planowanego zakończenia czynności kontrolnych (29 lipca 2011 r.). Tam, gdzie było to możliwe, prezentowane dane statystyczne obejmują lata 2006–2011.

W niniejszej Informacji wykorzystano też wyniki kontroli „*Funkcjonowanie i rozszerzanie obszaru działania specjalnych stref ekonomicznych w latach 2006–2008*”, odnoszące się

do efektów funkcjonowania stref oraz sytuacji ekonomiczno-finansowej zarządzających strefami.

1.3 Podstawy prawne i kryteria kontroli

Kontrola została przeprowadzona:

- w Ministerstwie Gospodarki oraz w oddziałach Agencji Rozwoju Przemysłu – na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o NIK, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 1 ustawy, tj. legalności, gospodarności, celowości i rzetelności;
- w 12 pozostałych spółkach zarządzających strefami – na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy o NIK, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 3 ustawy, tj. legalności i gospodarności.

2.1 Ocena kontrolowanej działalności

1. Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że specjalne strefy ekonomiczne są skuteczną formą pomocy dla przedsiębiorców, a funkcjonowanie SSE przyczynia się do poprawy makroekonomicznych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego.

Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na terenie SSE ponieśli w latach 2006–2010 nakłady inwestycyjne w łącznej wysokości 47.514,6 mln zł⁸, w wyniku czego w strefach powstało 84.848 nowych miejsc pracy⁹.

Przedsiębiorcy strefowi otrzymali w tym okresie od państwa, od jednostek samorządu terytorialnego oraz od zarządzających strefami pomoc finansową w łącznej wysokości 6.776,3 mln zł¹⁰, co oznacza, że nakłady publiczne przeznaczone na utworzenie w SSE jednego miejsca pracy wyniosły 80 tys. zł.

2. Minister Gospodarki nie dysponował danymi umożliwiającymi ocenę efektywności pomocy publicznej udzielanej zarządzającym strefami i przedsiębiorcom strefowym. Było to spowodowane zaniedbaniem obowiązków określonych w Regulaminie organizacyjnym Ministerstwa Gospodarki¹¹.

3. Część pomocy publicznej dla przedsiębiorców strefowych Minister Gospodarki przekazał z naruszeniem prawa, bezzasadnie przyjmując, że ustalenie takich dotacji w programach wieloletnich uchwalanych przez Radę Ministrów stanowi wystarczającą podstawę prawną dla wypłacenia dotacji.

2.1.1 Oceny cząstkowe

1. Najwyższa Izba Kontroli **pozytywnie** ocenia udzielanie, przez Ministra Gospodarki, wsparcia dla nowych inwestycji z Funduszu Strefowego, uznając działania Ministra Gospodarki za rzetelne i celowe [str. 17-18].
2. Udzielenie przez Ministra Gospodarki, w okresie od 26 grudnia 2006 r. do końca 2010 r., dotacji z budżetu państwa przedsiębiorcom strefowym, w łącznej wysokości 225.555,5 tys. zł, **nie miało właściwej podstawy prawnej** [str. 19-20].
3. *Informacje o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych*¹² za lata 2008–2010 były przez Ministra Gospodarki sporządzane **nierzetelnie**, gdyż zamieszczano w nich niezweryfikowane i błędne dane o wielkości zwolnień podatkowych dla zarządzających strefami [str. 23-24].
4. Minister Gospodarki **nie podejmował skutecznych działań** w celu pozyskania pełnych danych, służących sporządzeniu prognoz, ocen i analiz opłacalności wsparcia państwa dla podmiotów działających w strefach [str. 16-17].
5. NIK **negatywnie**, pod względem legalności, ocenia nieogłaszanie przez Ministra Gospodarki, w okresie od 20 grudnia 2008 r. do końca okresu objętego kontrolą, w Monitorze Polskim komunikatów dotyczących dziewięciu uchwał Rady Ministrów o przyjęciu wieloletnich programów rozwoju lub o ich zmianie – mimo istnienia takiego obowiązku¹³ [str. 18].
6. NIK **pozytywnie** ocenia utrzymywanie przez większość zarządzających stabilnej sytuacji ekonomiczno-finansowej, mimo

⁸ Tabela – Załącznik 2.

⁹ Por. dane w załączniku nr 3.

¹⁰ Str. 30.

¹¹ Załącznik do zarządzenia Nr 89 Ministra Gospodarki z dnia 29 grudnia 2006 r. (§ 18).

¹² *Informacje o realizacji ustawy o sse* sporządza każdego roku Minister Gospodarki i zgodnie z art. 26 ustawy o sse są one przedstawiane przez Radę Ministrów Sejmowi wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu.

¹³ Art. 19 ust. 7 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 ze zm).

trwającego od 2009 roku spowolnienia tempa wzrostu gospodarczego [str. 20-21].

7. NIK **pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**, ocenia działalność zarządzających w zakresie: sprzedaży nieruchomości, realizacji inwestycji infrastrukturalnych oraz naliczania i egzekwowania opłat za zarządzanie strefą. NIK odnotowała także nieliczne przypadki stosowania wobec inwestorów zachęt finansowych i rzeczowych, będących formą pomocy niepublicznej [str. 21-29].

2.2 Uwagi końcowe i wnioski

Kontrola ujawniła wiele niedoskonałości w systemie gromadzenia i przetwarzania przez właściwe organy administracji publicznej informacji o kosztach funkcjonowania stref, ponoszonych ze środków publicznych. Okazało się też, że nawet Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – organ powołany do monitorowania pomocy publicznej – nie wypracował mechanizmów umożliwiających śledzenie i przetwarzanie kompletnych informacji o wielkości pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom strefowym. Stanowi to istotną przeszkodę w opracowaniu przez Ministra Gospodarki analizy opłacalności funkcjonowania SSE oraz wskazania perspektyw ich rozwoju.

Najwyższa Izba Kontroli w *Informacji o wynikach kontroli P/08/130* wskazała m.in. na potrzebę objęcia przez Prezesa Rady Ministrów szczególnym nadzorem kwestii analiz opłacal-

ności wsparcia państwa dla podmiotów działających w strefach. Ustalenia niniejszej kontroli potwierdzają zasadność wniosku, który Izba podtrzymuje.

Zdaniem NIK, celowe dla sporządzenia takich analiz jest współdziałanie resortów: gospodarki, finansów i rozwoju regionalnego, szczególnie w zakresie przepływu informacji na ten temat. Wskazany jest też wypracowanie przez UOKiK takich rozwiązań, które pozwolą na wyodrębnienie z jego zasobu informacji dotyczących pomocy publicznej, udzielanej przedsiębiorcom strefowym.

Od 26 grudnia 2006 roku do końca roku 2010 Rada Ministrów, na wniosek Ministra Gospodarki, uchwaliła 19 wieloletnich programów wsparcia dla inwestycji lokowanych na terenie SSE. Na ich podstawie Minister Gospodarki – bez ustawowego upoważnienia – przekazał inwestorom dotacje z budżetu państwa w łącznej wysokości 225 555,5 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o podjęcie przez Ministra Gospodarki działań legislacyjnych mających na celu określenie podstawy prawnej do udzielania z budżetu państwa dotacji w ramach uchwalanych programów wieloletnich.

Ważniejsze wnioski pokontrolne, skierowane do poszczególnych jednostek objętych kontrolą oraz sposób ich realizacji, przedstawiono w punkcie 3.2.

3.1 Uwarunkowania

W latach 1995–1997 Rada Ministrów utworzyła 17 stref. W okresie objętym kontrolą funkcjonowało 14 SSE, tj.: Kamiennogórska Małej Przedsiębiorczości, Katowicka, Kostrzyńsko-Słubicka, Krakowski Park Technologiczny, Legnicka, Łódzka, EURO-PARK Mielec, Pomorska, Słupska, SSE „Starachowice”, Suwalska, Tarnobrzaska EURO-PARK WISŁOSAN, Wałbrzyska INVEST-PARK oraz Warmińsko-Mazurska.

3.1.1 Uwarunkowania ekonomiczne i organizacyjne

W SSE przedsiębiorca może uzyskać następujące podstawowe przywileje:

- 1) zwolnienie od podatku dochodowego - jest to podstawowa forma pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom strefowym;
- 2) zwolnienie z podatku od nieruchomości (na terenie niektórych gmin);
- 3) wsparcie nowej inwestycji z Funduszu Strefowego;
- 4) dotacje na inwestycje w ramach wieloletnich programów wsparcia.

Jednostki samorządu terytorialnego (gmina, powiat, samorząd województwa), dążąc do pozyskania na swoim terenie inwestorów, stosują różnego rodzaju zachęty, które można zakwalifikować jako pomoc publiczną. Oprócz wymienionego wcześniej zwolnienia z podatku od nieruchomości, udzielane jest m.in. wsparcie finansowe na zatrudnienie bezrobotnych, zwolnienie z opłat z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej (które należy wnieść, jeśli grunty rolne przeznacza się na inne cele), zwolnienie z opłaty adiacenckiej oraz dotacje.

Pomoc zarządzających (niepubliczna) dla przedsiębiorców polega w szczególności na: sprzedaży nieruchomości w cenie znacznie poniżej wartości wynikającej z wyceny, przygotowaniu i uzbrojeniu na własny koszt działki, zapewnieniu dostawy mediów oraz stosowa-

niu ulg i zwolnień w opłatach za zarządzanie strefą i utrzymanie jej infrastruktury.

3.1.2 Charakterystyka stanu prawnego

Pomoc publiczna

Zgodnie z art. 87 ust. 1 TWE, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorcom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Prawo wspólnotowe określa pewne obszary, cele i charakter pomocy, którą po spełnieniu określonych warunków uważa się za dopuszczalną. Dotyczy to m.in. pomocy warunkowej, wymagającej oceny dopuszczalności przez KE, zaliczonej do trzech kategorii:

- 1) pomoc regionalna – przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia;
- 2) pomoc horyzontalna – przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub mająca na celu zaradanie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego;
- 3) pomoc sektorowa – dopuszczalność tej pomocy określana jest na podstawie przynależności danego przedsiębiorstwa do sektora, do którego pomoc jest adresowana.

Dopuszczalną formą pomocy jest także pomoc *de minimis*, której wysokość jest na tyle niska, że można uznać, iż art. 87 ust. 1 TWE nie ma do niej zastosowania. Jest przyznawana bez względu na formę i cel. Pułap tej pomocy wynosi 200 tys. EUR (sektor transportu 100 tys. EUR) przyznanej w okresie kolejnych trzech lat podatkowych. Podmiotami udzielającymi pomocy mogą być wszystkie podmio-

ty, które udzielają ulg w spłacie zobowiązań podatkowych na podstawie Ordynacji podatkowej.

Podstawą do korzystania z pomocy publicznej, udzielanej zgodnie z ustawą, jest zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy.

Zwolnienia od podatku dochodowego

Zgodnie z art. 12 ustawy o sse, dochody uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie strefy w ramach zezwolenia przez osoby prawne lub osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, są zwolnione od podatku dochodowego, odpowiednio na zasadach określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych¹⁴ lub w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych¹⁵. Pomoc regionalną w formie zwolnień podatkowych można otrzymać z tytułu kosztów nowej inwestycji oraz tworzenia nowych miejsc pracy. Dotyczy to przedsiębiorców, którzy uzyskali zezwolenie po 31 grudnia 2000 r.

Zgodnie z ustawą z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw¹⁶, zwaną dalej „ustawą z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o sse”, przedsiębiorcy, którzy otrzymali zezwolenie przed 1 stycznia 2001 r.:

- mali przedsiębiorcy¹⁷ - zachowali prawo do nielimitowanych ulg w podatku dochodowym do 31.12.2011 r.,
- średni przedsiębiorcy¹⁸ - zachowali prawo do nielimitowanych ulg w podatku dochodowym do 31.12.2010 r.,

¹⁴ Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397 ze zm.).

¹⁵ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307 ze zm.).

¹⁶ Dz. U. Nr 188, poz. 1840, ze zm.

¹⁷ Zatrudniający mniej niż 50 pracowników i których roczne obroty nie przekraczają 7 mln EUR, lub roczna suma bilansowa nie przekracza 5 mln EUR.

¹⁸ Zatrudniający mniej niż 250 pracowników i których

- dla dużych przedsiębiorców, którzy uzyskali zezwolenia do końca 1999 r. maksymalna pomoc publiczna wynosi 75% kosztów inwestycji, a dla tych którzy uzyskali zezwolenia po dniu 31 grudnia 1999 r. – 50% kosztów inwestycji, poniesionych do dnia 31 grudnia 2006 r.,
- dla przedsiębiorców sektora motoryzacji maksymalna pomoc publiczna wynosi 30% kosztów inwestycji, poniesionych do dnia 31 grudnia 2006 r.

Przedsiębiorcom, którzy zaakceptowali (w terminie do 31.12.2007 r.) powyższe zmiany wprowadzone Traktatem Akcesyjnym, przysługuje również m.in.:

- wykorzystanie środków zgromadzonych na rachunku Funduszu Strefowego na dofinansowanie nowych inwestycji,
- w przypadku dużych przedsiębiorców – ustawowe zwolnienie z podatku od nieruchomości.

Wsparcie nowej inwestycji z Funduszu Strefowego

Organem udzielającym wsparcia jest minister właściwy ds. gospodarki. Podstawą udzielenia tego wsparcia jest umowa z beneficjentem, określająca wartość i harmonogram inwestycji, liczbę zatrudnionych pracowników, a także wielkość i szczegółowe przeznaczenie oraz zasady rozliczania wsparcia.

Warunki udzielenia wsparcia, koszty kwalifikujące się do objęcia pomocą, maksymalną dopuszczalną wielkość pomocy, rodzaje działalności gospodarczej, na które nie udziela się wsparcia oraz wzór i termin składania i rozpatrywania wniosku – określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie udzielania wsparcia nowej inwestycji z Funduszu Strefowego¹⁹.

roczne obroty nie przekraczają 40 mln EUR, lub roczna suma bilansowa nie przekracza 27 mln EUR.

¹⁹ Dz. U. Nr 59, poz. 409 ze zm.

Wsparcie finansowe nowych inwestycji w ramach programów wieloletnich

Zgodnie z *Wytycznymi w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007–2013*²⁰, pomoc regionalna powinna być przyznawana w ramach wielosektorowego programu pomocy, stanowiącego integralną część regionalnej strategii rozwoju o wyraźnie sprecyzowanych cechach. Program taki umożliwiałby właściwym organom uszeregowanie projektów inwestycyjnych według korzyści, jakie przedstawiają one dla danego regionu.

Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych²¹, w art. 111 ust. 2 pozwalała na udzielanie dotacji przedsiębiorcom realizującym nową inwestycję, na zasadach określonych w przepisach o finansowym wspieraniu inwestycji.

Do 25 grudnia 2006 r. obowiązywała ustawa z dnia 20 marca 2002 r. o finansowym wspieraniu inwestycji²², która określała zasady, formy i szczegółowe warunki udzielania pomocy regionalnej dla przedsiębiorców strefowych. Podstawą udzielenia wsparcia była umowa zawarta przez ministra właściwego do spraw gospodarki z przedsiębiorcą.

Ww. ustawa utraciła moc z dniem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Określa ona zasady prowadzenia polityki rozwoju, podmioty prowadzące tę politykę oraz tryb współpracy między nimi. Zgodnie z tą ustawą, politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, przy pomocy programów służących osiągnięciu celów (zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej),

z wykorzystaniem środków publicznych (art. 4 ust. 1). Programy są dokumentami o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, ustanawianymi w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju, określającymi działania przewidziane do realizacji zgodnie z ustalonym systemem finansowania i realizacji, stanowiącym element programu (art. 15 ust. 1). Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wyróżnia dwie kategorie programów:

- 1) programy operacyjne – dokumenty realizujące cele zawarte w narodowej strategii spójności i strategiach rozwoju,
- 2) programy rozwoju – dokumenty realizujące cele zawarte w strategiach odnoszących się do rozwoju regionów, rozwoju przestrzennego, sektorów lub dziedzin, w tym m.in. programy wieloletnie, o których mowa w przepisach o finansach publicznych (art. 15 ust. 4 pkt 2).

Od dnia 20 grudnia 2008 r., tj. od wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności²³, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego przedstawia Radzie Ministrów opinię o zgodności projektu programu rozwoju opracowanego przez właściwego ministra ze średniookresową strategią rozwoju kraju. Właściwy minister opracowujący program rozwoju ogłasza w Monitorze Polskim komunikat o podjęciu przez Radę Ministrów uchwały o przyjęciu programu rozwoju lub jego zmian, adresie strony internetowej, na której właściwy minister zamieści treść programu rozwoju oraz jego zmian, a także terminie, od którego program rozwoju lub jego zmiany będą stosowane (art. 19 ust. 1, 2 i 7).

Zgodnie z art. 136 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁴ (poprzednio art. 117 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych) Rada Ministrów, w celu

²⁰ Dz. Urz. UE C 54 z 04.03.2006, str. 13.

²¹ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

²² Dz. U. Nr 41, poz. 363 ze zm.

²³ Dz. U. Nr 216, poz. 1370.

²⁴ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

realizacji przyjętych przez nią strategii, ustanawia programy wieloletnie, na które ustawa budżetowa może określać limity wydatków na rok budżetowy. Powołując się na ww. przepisy ustawy o finansach publicznych Rada Ministrów, poczynawszy od 2005 r., uchwała²⁵ programy wieloletnie wsparcia finansowego nowych inwestycji, w tym inwestycji lokowanych na terenie SSE. Uchwalone programy realizuje minister właściwy do spraw gospodarki na zasadach określonych w *Systemie 2008*.

WPW stanowią w istocie programy „pomocy indywidualnej”, o której mowa w art. 1 lit. e Rozporządzenia Rady (WE) Nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE²⁶, na rzecz konkretnych inwestorów i na składane przez nich projekty.

Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, która uchyliła ustawę o finansowym wspieraniu inwestycji, nie zawiera przepisów definiujących warunki, po spełnieniu których przedsiębiorcy można było udzielić dotacji celowej. Nie zamieszczono w niej również przepisów, które mogłyby zostać uznane za stanowiące samodzielną podstawę prawną do dokonywania wydatków publicznych na rzecz przedsiębiorców. Obecnie obowiązująca ustawa o finansach publicznych nie zawiera odpowiednika dawnego art. 111, natomiast w art. 132 ust. 2 pkt 4 stanowi, że dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych mogą być udzielane wyłącznie na podstawie odrębnej ustawy (innej niż ustawa o finansach publicznych i ustawa budżetowa). Jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (druk sejmowy nr 963 V kadencji Sejmu), już w 2004 r. finansowe wspieranie inwestycji zostało włączone

do Sektorowego Programu Operacyjnego – Wsparcie Konkurencyjności Przedsiębiorstw na lata 2004–2006, a od 2007 r. miało ono być realizowane wyłącznie dla małych i średnich przedsiębiorstw w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki, wydane na podstawie art. 31 ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju²⁷. Analogiczne upoważnienie, wykonane wieloma rozporządzeniami, zamieszczono w art. 21 ust. 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Należy przyjąć, że od 26 grudnia 2006 r. art. 111 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych nie pozwalał na udzielenie dotacji dla przedsiębiorców na inwestycje, które nie były dokonywane w ramach programów operacyjnych, wymienionych w rozporządzeniach wydanych na podstawie powyższych przepisów²⁸.

Zwolnienia z podatku od nieruchomości

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o sse grunty, budowle i budynki, które są zajęte przez dużego przedsiębiorcę na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy na podstawie zezwolenia wydanego przed 1 stycznia 2001 r., zmienionego stosownie do przepisów art. 6²⁹, są zwolnione z podatku od nieruchomości.

Gmina, która w danym roku podatkowym nie uzyskała dochodów na skutek ustawowego zwolnienia przedsiębiorców z podatku od nieruchomości, otrzymuje w następnym roku z budżetu państwa część rekompensu-

²⁵ Uchwały niepublikowane.

²⁶ Dz. Urz. UE L 83 z 27.03.1999.

²⁷ Dz. U. Nr 116, poz. 1206 ze zm.

²⁸ Opinia Departamentu Prawnego i Orzecznictwa Kontrolnego NIK przedstawiony w piśmie z dnia 25.10.2010 r. nr WPK/WPA 0221-109/2010 WS na zapytanie Delegatury NIK w Bydgoszczy.

²⁹ Przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie przed dniem 1 stycznia 2001 r. mógł do końca 2007 r. wystąpić z wnioskiem o jego zmianę polegającą na zastosowaniu do tego przedsiębiorcy przepisów dotyczących zwolnień podatkowych określonych w art. 5 w miejsce przepisów art. 12 ustawy o sse w brzmieniu z dnia 31 grudnia 2000 r.

jącą subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów. Kwotę przeznaczoną na część rekompensującą subwencji określa dla każdego roku budżetowego ustawa budżetowa³⁰. Minister właściwy ds. gospodarki określa corocznie, w drodze rozporządzenia, wykaz gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok poprzedni³¹.

Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych³² w art. 7 ust. 3 przyznaje radzie gminy prawo wprowadzenia w drodze uchwały innych zwolnień przedmiotowych niż określone w ust. 1 oraz w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o sse.

Inne formy pomocy regionalnej

- **Finansowe wsparcie tworzenia miejsc pracy** – obejmuje dofinansowanie wyposażenia miejsc pracy oraz refundację kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, w związku z zatrudnieniem bezrobotnego (ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy³³).
- **Zwolnienie z opłat adiacenckich** – na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami³⁴.
- **Zwolnienie z opłat z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej** – zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych³⁵.

³⁰ W 2006 r. było to 30.000 tys. zł, w 2007 r. - 33.071 tys. zł, w 2008 r. - 30.000 tys. zł, w 2009 r. - 30.870 tys. zł, a w 2010 r. - 15.156 tys. zł.

³¹ Rozporządzenia Ministra Gospodarki: z dnia 28 maja 2007 r. (Dz. U. Nr 102, poz. 697), z dnia 21 kwietnia 2008 r. (Dz. U. Nr 84, poz. 509 ze zm.), z dnia 26 czerwca 2009 r. (Dz. U. Nr 108, poz. 905), z dnia 15 lipca 2010 r. (Dz. U. Nr 135, poz. 908, z dnia 13 czerwca 2011 r. (Dz. U. Nr 133, poz. 769).

³² Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 ze zm.

³³ Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.

³⁴ Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.

³⁵ Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.

Postępowanie w sprawach pomocy publicznej

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej³⁶ określa zasady postępowania w sprawach pomocy państwa.

Monitorowanie pomocy publicznej obejmuje gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji o udzielanej pomocy publicznej. Organem monitorującym pomoc publiczną (poza sektorem rolnictwa i rybołówstwa) jest Prezes UOKiK. Podmioty udzielające pomocy są zobowiązane do sporządzenia i przedstawienia Prezesowi UOKiK sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej albo informacji o nieudzieleniu takiej pomocy w danym okresie sprawozdawczym.

3.2 Wyniki kontroli

W wyniku kontroli ustalono, że łączna pomoc (publiczna i niepubliczna) udzielona przedsiębiorcom strefowym w latach 2006-2010 wyniosła 6.776.253,9 tys. zł, z tego:

- a) pomoc publiczna:
 - państwa (zwolnienia podatkowe i dotacje) wyniosła 6.090.736,4 tys. zł,
 - samorządu terytorialnego (gmin, powiatów i województw) - 345.038,6 tys. zł,
- b) pomoc niepubliczna (zarządzających) wyniosła 340.478,9 tys. zł.

3.2.1 Wyniki kontroli w zakresie efektów funkcjonowania stref

3.2.1.1 Liczba udzielonych zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w strefach

W latach 2006–2010 wydano 587 ważnych zezwoleń, a ich liczba wzrosła z 767 na 31 grudnia 2005 r. do 1.354 na koniec 2010 r., osiągając dynamikę 177%. Dynamika ta uległa osłabieniu w latach 2009–2010, kiedy to liczba ważnych zezwoleń wzrosła z 1.196 na

³⁶ Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.

koniec 2008 r. do 1.354 na 31 grudnia 2010 r., tj. o 13,2%. Największy, w latach 2006–2010, przyrost zezwoleń wystąpił w strefach: Wałbrzyskiej (z 59 do 159, a więc o 100 zezwoleń, dynamika 269,5%); Łódzkiej (odpowiednio z 59 do 142, tj. o 83 zezwolenia, dynamika 240,7%) i Katowickiej (ze 118 do 201, tj. o 83 zezwolenia, czyli o 70,3%). Najmniejszy w badanym okresie ilościowy przyrost ważnych zezwoleń zanotowano w strefach: Legnickiej (z 41 do 53, a więc o 12 zezwoleń, przy czym w latach 2009–2010 przyrost nie wystąpił), Słupskiej (odpowiednio z 27 do 45, tj. o 18 zezwoleń, przy czym w latach 2009–2010 nastąpił w tej strefie spadek liczby zezwoleń z 51 na koniec 2008 r. do 45 na 31 grudnia 2010 r., tj. o 6 zezwoleń) i Kamienogórskiej (odpowiednio z 26 do 46, czyli o 20 zezwoleń).

Spadek liczby wydanych zezwoleń w 2009 r. w porównaniu z rokiem 2008 zanotowano w 9 strefach (64%). Przyjąć można zatem³⁷, że była to tendencja ogólna, spowodowana światowym spowolnieniem tempa wzrostu gospodarczego.

Zestawienie liczby wydanych zezwoleń zawiera Załącznik nr 1.

3.2.1.2 Poniesione przez przedsiębiorców nakłady inwestycyjne

Wartość poniesionych w badanym okresie przez przedsiębiorców nakładów inwestycyjnych wynosiła 47.514,6 mln zł i wzrosła z 25.707,0 mln zł na 31 grudnia 2005 r. do 73.221,6 mln na koniec 2010 r., osiągając dynamikę 188,2%, przy czym dynamika ta w latach 2006–2008 wynosiła 219,5%, a w latach 2009–2010 - 129%. Przyczyna spadku dynamiki przyrostu nakładów w roku 2010 w stosunku do 2009 r. leżała w tych samych uwarunkowaniach, które spowodowały obniżenie liczby wydanych zezwoleń.

W latach 2006–2010 największa dynamika nakładów wystąpiła w strefach: Pomorskiej (wzrost z 1.428,8 mln zł do 6.727,4 mln zł, dynamika 470,8%, w tym w latach 2006–2008 - 259,1%, a w latach 2009–2010 - 181,7%), Krakowskiej (wzrost nakładów z 463,1 mln zł do 1.655,7 mln zł, dynamika 358%, w tym w latach 2006–2008 - 261,5%, a w latach 2009–2010 - 133,2%); Katowickiej (odpowiednio z 7.713,9 mln zł do 16.869,6 mln zł, 218,7%, 179,5% i 121,9%). Zestawienie nakładów inwestycyjnych zawiera Załącznik nr 2.

3.2.1.3 Utworzone miejsca pracy

W wyniku zrealizowanych inwestycji utworzono w badanym okresie 84.848 nowych miejsc pracy. Liczba utworzonych (utrzymanych i nowych) miejsc pracy wzrosła ze 112.168 na koniec 2005 r. do 225.289 na 31 grudnia 2010 r., osiągając dynamikę 200,8%. Największą dynamikę do roku poprzedniego osiągnięto w 2008 r. (116,3%). W 2009 r. spadła ona o 1 p.p., a na koniec 2010 r. liczba miejsc pracy wzrosła o 8 p.p. Wzrost liczby utworzonych miejsc pracy w 2009 r. zanotowało 5 stref (Krakowska o 11,6; Łódzka o 9,8; Pomorska o 11,1; Tarnobrzaska o 3,5 i Warmińsko-Mazurska o 9,7 p. p.). Szczegóły podano w Załączniku nr 3.

3.2.1.4 Zagospodarowanie obszaru stref

Obszar wszystkich stref w badanym okresie zwiększył się o 5.942, 51 ha, tj. o 73%. Stopień zagospodarowania gruntów w strefach zmieniał się w poszczególnych latach. Najwyższy (73,8%) odnotowano w 2006 r., a w kolejnych latach odpowiednio: 68,3%, 68,8%, 67,5% oraz 62,3%. Na koniec 2010 r. najwyższy wskaźnik zagospodarowania występował w Pomorskiej SSE (76,7%), a najniższy w Legnickiej (27%). W przypadku tej ostatniej strefy było to wynikiem zwiększenia jej obszaru z 457,49 ha na koniec 2009 r. do 1.041,84 ha w 2010 r. (o 128%). Szczegóły podano w Załączniku nr 4.

³⁷ NIK podziela stanowisko Dyrektora Departamentu Instrumentów Wsparcia w MG w tej sprawie.

3.2.2 Wyniki kontroli w zakresie realizacji zadań związanych z gromadzeniem i przetwarzaniem przez MG informacji na temat pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym w strefach

W MG gromadzeniem i przetwarzaniem informacji o pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom zajmował się Wydział Wspierania Inwestycji (WWI) Departamentu Instrumentów Wsparcia (DIW). Do zadań WWI określonych w regulaminie należało m.in. wspieranie przedsiębiorców w ramach programów wieloletnich wsparcia finansowego projektów inwestycyjnych, monitorowanie i kontrola realizacji ww. programów oraz rozliczanie pomocy publicznej udzielanej na podstawie tych programów. Ponadto do zadań WWI należało opracowywanie kwartalnych i rocznych sprawozdań o pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom przez Ministra Gospodarki oraz opiniowanie dokumentów dotyczących tej pomocy.

Do kompetencji Departamentu Analiz i Prognoz Ministerstwa należało gromadzenie i łączenie wiedzy z zakresu obszarów pozostających w kompetencjach Ministra - dla dokonywania ocen zależności występujących między tymi sferami oraz przygotowywanie na tej podstawie analiz, diagnoz, ocen, prognoz i informacji (m.in. sporządzanie analiz i opracowań dot. sytuacji gospodarczej Polski, w zakresie trendów makroekonomicznych, handlu zagranicznego, reform strukturalnych, wybranych zagadnień problemowych oraz monitorowanie procesów gospodarczych).

Ustalenia

Minister Gospodarki nie monitorował całości pomocy przyznanej przedsiębiorcom strefowym.

Ministerstwo monitorowało jedynie realizację programów wieloletnich, na podstawie

których udzielane było wsparcie finansowe nowych inwestycji.

System monitorowania przez MG realizacji programów wieloletnich obejmował obowiązki sprawozdawcze przedsiębiorców, dotyczące stanu realizacji inwestycji objętej wsparciem oraz kontrole przeprowadzane u przedsiębiorców przez przedstawicieli Ministra Gospodarki. Monitorowanie prowadzone było w oparciu o wskaźniki finansowe oraz rzeczowe określone w programach wieloletnich, na podstawie przedkładanych przez przedsiębiorców rocznych sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w umowach o dotacje. Informacje ze sprawozdań podlegały kontrolom, których celem była:

- w trakcie realizacji inwestycji - ocena stopnia wykonania przez przedsiębiorcę zobowiązań umownych w okresie objętym kontrolą (kontroli podlegały wszystkie parametry inwestycji szczegółowo wymienione w umowie),
- po zakończeniu jej realizacji – ocena wypełnienia przez przedsiębiorcę obowiązku utrzymania inwestycji przez 5 lat od dnia jej zakończenia i obowiązku utrzymania każdego utworzonego miejsca pracy przez 5 lat od dnia jego utworzenia.

Minister Gospodarki nie posiadał pełnej informacji o wielkości pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom, działającym w strefach na podstawie zezwolenia, ze wszystkich dostępnych źródeł, co sprawia, że odpowiedź na pytanie: „Czy działalność SSE jest dla gospodarki opłacalna?” - której nie uzyskano w kontroli NIK P/08/130 - pozostaje nadal nieznana.

W MG nie dołożono należytych starań, aby uzyskać pełną informację o ponoszonych przez Państwo kosztach funkcjonowania SSE ze wszystkich dostępnych źródeł, ustalić wszystkie dostępne formy i źródła pomocy oraz podmioty jej udzielające. Z ustaleń kontroli NIK wy-

nika, że wiedzę na ten temat posiadają (lub powinny posiadać):

- Ministerstwo Finansów – w zakresie ulg i zwolnień podatkowych udzielanych przez urzędy skarbowe,
- marszałkowie województw – w zakresie udzielanych dotacji, umorzeń i zwolnień z należnych opłat,
- starostowie powiatów – w zakresie wsparcia udzielonego z Funduszu Pracy,
- organy gmin – na temat ulg i zwolnień w podatkach lokalnych,
- UOKiK – o pomocy publicznej udzielonej przez wszystkie podmioty.

Ministerstwo stało na stanowisku, że kosztem funkcjonowania stref jest zwolnienie z podatku dochodowego, którego całkowita wysokość jest mu znana³⁸ (informacje pochodzą z Ministerstwa Finansów). Udzielanie innych form pomocy nie jest, w ocenie MG, bezpośrednim kosztem SSE, bowiem przedsiębiorcy mogą otrzymywać pomoc z innych źródeł (np. programów pomocowych), nie funkcjonując na terenie stref. Ministerstwo nie widzi więc powodów do zaliczania w koszty strefowe pomocy udzielanej z innych źródeł.

Zdaniem NIK, prezentowane przez MG stanowisko jest jedynie próbą odsunięcia odpowiedzialności za brak systemowych działań w omawianym zakresie. Jak wynika z ustaleń kontroli, zwolnienie z podatku dochodowego stanowi niecałe 84% łącznej pomocy dla przedsiębiorców strefowych. Nie powinno się zatem marginalizować pozostałych 16% pomocy tylko dlatego, że są trudności w pozyskaniu odpowiednich danych.

Minister Gospodarki nie sporządził prognoz, ani analiz opłacalności wsparcia Państwa dla przedsiębiorców działających w strefach.

³⁸ Łączna wartość zwolnienia podatkowego przedsiębiorców i spółek zarządzających strefami w latach 2006-2010 wyniosła 5.781.466 tys. zł (przedsiębiorcy uzyskali 5.666.430 tys. zł, a zarządzający 115.036 tys. zł).

Podzielając opinię NIK o celowości wykonania analizy efektów ekonomicznych funkcjonowania stref, MG wystąpiło do Ministra Finansów o przekazanie zagregowanych danych dla wybranych grup przedsiębiorców. Posegregowano ich w grupy według następujących kryteriów: branża, lokalizacja inwestycji wg województw, wielkość poniesionych wydatków inwestycyjnych, liczba utworzonych nowych miejsc pracy. Do czasu kontroli pozyskano jedynie dane dotyczące wpływów z tytułu VAT i CIT. Sporządzenie stosownej analizy zostało odłożone do czasu otrzymania pozostałych danych.

Wnioski

W wystąpieniu do Ministra Gospodarki Izba wnioskowała o podjęcie skutecznych działań w celu pozyskania od właściwych instytucji i organów informacji o wysokości całkowitej pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom działającym w SSE.

Realizacja wniosków

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Minister Gospodarki poinformował o przyjęciu wniosku do realizacji.

3.2.3 Wyniki kontroli w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących udzielania wsparcia finansowego nowych inwestycji z Funduszu Strefowego

Minister Gospodarki udzielił w latach 2006–2010 wsparcia z Funduszu Strefowego trzem przedsiębiorcom w łącznej kwocie 6.925,5 tys. zł (5.121,2 tys. zł w 2007 r., 1.524,4 tys. zł w 2008 r. i 279,9 tys. zł w 2010 r.).

Ustalenia

W okresie objętym kontrolą czterech przedsiębiorców złożyło razem 5 wniosków o dofinansowanie inwestycji i wszystkie zostały pozytywnie rozpatrzone. W jednym przypadku

nie doszło do zawarcia umowy, gdyż inwestor zrezygnował z realizacji projektu.

W wyniku realizacji dwóch umów, zawartych z BROEN S.A. w Dzierżoniowie, poniesione koszty kwalifikowane okazały się niższe od przewidzianych w umowach. Po rozliczeniu kosztów inwestycji przedsiębiorca ten dokonał zwrotu części uzyskanej pomocy wraz z odsetkami w łącznej wysokości 1,3 tys. zł.

W jednym przypadku przedsiębiorca (BROEN-ZAWGAZ Sp. z o.o.) poniósł koszty wyższe o 91,5 tys. zł w stosunku do wartości wynikającej z umowy, wynoszącej 279,9 tys. zł, jednak zgodnie z przepisami nie stanowiło to podstawy do zwiększenia przyznanej kwoty wsparcia i MG zwiększenia nie dokonało.

3.2.4 Wyniki kontroli w zakresie prawidłowości udzielania dotacji na nowe inwestycje w ramach wieloletnich programów wsparcia

W latach 2006–2010 Rada Ministrów podjęła 32 uchwały ustanawiające (22) lub zmieniające (10) wieloletnie programy wsparcia nowych inwestycji, dotyczące przedsiębiorców działających na terenie SSE na podstawie zezwolenia.

Planowane przez inwestorów nakłady na realizację tych programów wynosiły ogółem 7.208 756,6 tys. zł, a łączne wydatki z budżetu państwa na ich realizację wyniosły 291.928,6 tys. zł (4,1% planowanych nakładów).

Zestawienie uchwał podjętych przez Radę Ministrów zawiera Załącznik nr 5.

Ustalenia

Procedurę uchwalania programów wieloletnich oraz udzielania wsparcia finansowego projektów inwestycyjnych realizowanych na terenie stref określały przyjęte przez Radę Ministrów dokumenty: *System finansowego wsparcia dużych projektów inwestycyjnych* z 29 czerwca 2005 r. (*System-2005*), a następnie *System wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej* z 23 września 2008 r. (*System-2008*).

Kontrola wykazała, że WPW były w badanym okresie uchwalane i realizowane zgodnie z procedurą określoną w ww. dokumentach.

W dniu 20 grudnia 2008 r. weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju³⁹, która nałożyła na właściwego ministra opracowującego programy rozwoju dodatkowe obowiązki w zakresie konsultowania projektów tych programów z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego oraz ich publikacji.

Minister Gospodarki nie ogłosił⁴⁰ komunikatów o podjętych przez Radę Ministrów - w okresie od 20.12.2008 r. do 31.12.2010 r. - dziewięciu uchwałach w sprawie przyjęcia lub zmiany programów wieloletnich, adresie strony internetowej, na której zamieścił treść programów lub ich zmian, a także o terminie, od którego program lub jego zmiana miały być stosowane.⁴¹

W okresie od 26.12.2006 r. do końca 2010 r. Rada Ministrów, na wniosek Ministra Gospodarki, podjęła 19 uchwał ustanawiających WPW dla inwestycji lokowanych na terenie SSE.

Kształt programów wieloletnich w znaczącej większości nie spełniał wymogów formalnych, wynikających ze znowelizowanej ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – na co zwróciła uwagę pani Elżbieta Bieńkowska, Minister Rozwoju Regionalnego (MRR), w opinii dla Ministra Gospodarki, na temat zgodności programów ze średniookresową strategią rozwoju kraju⁴². Nie zawierały one: rzetelnej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w odniesieniu do obszaru objętego programowaniem, celów wraz z określonymi wskaźnikami, priorytetów oraz kierunków interwencji w za-

³⁹ Vide: p. 3.1 – *Charakterystyka stanu prawnego*.

⁴⁰ W Monitorze Polskim.

⁴¹ Obowiązek publikacji wynika z art. 19 ust. 7 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

⁴² Opinia z dnia 23 lipca 2009 r. - w realizacji art. 10 (przepis przejściowy) ustawy z 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.

kresie terytorialnym, sposobu monitorowania i rozwiniętych założeń systemu realizacji⁴³. Zdaniem pani Elżbiety Bieńkowskiej, dokumenty te przypominały raczej projekty inwestycyjne, niż programy rozwoju (NIK podziela opinię MRR).

W *Charakterystyce stanu prawnego*⁴⁴ Najwyższa Izba Kontroli wyraziła pogląd, że od 26 grudnia 2006 r.⁴⁵ art. 111 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (f.p.) nie pozwalał na udzielanie dotacji dla przedsiębiorców na inwestycje, które nie były dokonywane w ramach programów operacyjnych, wymienionych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 31 ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju oraz art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.⁴⁶

Podstawą prawną przywołaną w uchwałach był art. 136 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o f.p., a poprzednio art. 117 ustawy o f.p. z 30 czerwca 2005 r. Uchwalanie na podstawie przywołanych przepisów programu wieloletniego nie tworzy nowej, samodzielnej podstawy prawnej do wydatkowania środków publicznych, w tym do udzielania dotacji z bu-

dżetu państwa. Częściowo za taką podstawę można uznać art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, który wskazuje, że politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, przy pomocy programów służących osiągnięciu celów, o których mowa w art. 2⁴⁷, z wykorzystaniem środków publicznych.

Skutki i zagrożenia

Realizując postanowienia ww. uchwał Rady Ministrów, Minister Gospodarki przekazał inwestorom dotacje z budżetu państwa w łącznej wysokości 225 555,5 tys. zł.⁴⁸

Przyczyn opisanego wyżej stanu rzeczy należy upatrywać w słabości funkcjonującego w MG systemu kontroli wewnętrznej, a zwłaszcza kontroli zarządczej⁴⁹. Istotnym wsparciem dla Ministra Gospodarki w realizowaniu zadań z zakresu kontroli zarządczej powinna stanowić działalność audytu wewnętrznego.

W latach 2006–2010 Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrznego (BKA) w MG przeprowadziło – w zakresie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom strefowym tylko jedno zadanie audytowe (w 2009 r.), którego tematem było opiniowanie projektów inwestycyjnych i projektów zezwoleń na prowadzenie działalności w strefach. W jego wyniku do ośmiu ustaleń wydano 8 zaleceń. W zakresie obszaru objętego kontrolą NIK, zalecono rozważenie zmiany wysokości kwoty projektów inwestycyjnych wymagających akceptacji Ministra Gospodarki, w celu zapewnienia realizacji wdrożonego procesu „Opiniowanie projektów inwestycyjnych i projektów zezwoleń na prowadzenie

⁴³ Art. 17 ust. 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

⁴⁴ p. 3.1. *Informacji*.

⁴⁵ Data, od której przestała obowiązywać ustawa z dnia 20 marca 2002 r. o finansowym wspieraniu inwestycji.

⁴⁶ Na pytanie kontrolera skierowane do Macieja Berka, Prezesa RCL (stanowiska RCL w tej sprawie domagał się w zastrzeżeniach do protokołu Rafał Baniak podsekretarz Stanu w MG), czy podziela stanowisko NIK – według którego od 26 grudnia 2006 r. przepis art. 111 ust. 2 ustawy z 30 czerwca 2005 r. nie pozwalał na udzielanie dotacji dla przedsiębiorców na inwestycje, które nie były dokonywane w ramach programów operacyjnych – Robert Brochocki, Wicedyrektor Departamentu Prawa Gospodarczego RCL, przekazał stanowisko, w którym m. in. wyjaśnił, że dokonanie interpretacji w kwestii stosowania wskazanych przez kontrolera NIK przepisów prawa nie leży w kompetencjach RCL, określonych art. 14b i 14c ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199 ze zm.). Konkludował, że odpowiednie opinie powinny zostać sporządzone – na potrzeby prowadzonego postępowania kontrolnego – przez wewnętrzne służby prawne NIK.

⁴⁷ Czyli m.in. podnoszeniu konkurencyjności gospodarki oraz tworzeniu nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej.

⁴⁸ W sześciu przypadkach nastąpiły zwroty kwot na sumę 8 560,1 tys. zł, wypłaconych inwestorom, lecz wykorzystanych przez nich niezgodnie z umowami.

⁴⁹ Art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stanowi, że celem kontroli zarządczej jest m.in. zapewnienie zgodności działalności jednostki sektora finansów publicznych z przepisami prawa.

działalności w specjalnych strefach ekonomicznych oraz monitorowanie działalności specjalnych stref ekonomicznych”.

Wnioski

W wystąpieniu do Ministra Gospodarki NIK wnioskowała o:

- rozważenie podjęcia działań legislacyjnych, mających na celu wskazanie jednoznacznej podstawy prawnej do udzielania dotacji z budżetu państwa w ramach uchwalanych przez Radę Ministrów programów wieloletnich,
- podjęcie działań organizacyjnych, zapewniających ogłaszanie w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikatu o podjęciu przez Radę Ministrów uchwały o przyjęciu programu rozwoju.

Realizacja wniosków

Z odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne wynikało, że oba wnioski zostały przyjęte do realizacji.

3.2.5 Wyniki kontroli w zakresie sytuacji ekonomicznej zarządzających, z uwzględnieniem wielkości pomocy dla przedsiębiorców, wynikającej z ulg i zwolnień z opłat administracyjnych

W Załącznikach nr 6, 7, 8 i 9 zamieszczono podstawowe parametry, które umożliwiają śledzenie i porównanie, w poszczególnych strefach i w kolejnych latach: wyniku finansowego zarządzających, skali zainwestowanego przez nich majątku w strefie (mierzonej wartością aktywów) oraz ich niezależności finansowej (mierzonej płynnością).

Największy zysk za rok 2010 wypracowali zarządzający strefami: Pomorską (22.863 tys. zł), Wałbrzyską (22.708,4 tys. zł) i Katowicką (5.259,5 tys. zł). Jego dynamika, w porównaniu z 2006 r., wynosiła odpowiednio: 1.602,2%, 218,8% i 238,5%, zaś w porówna-

niu z rokiem 2008 - odpowiednio 90,2%, 59,5% i 59,6%. Stratę w każdym roku badanego okresu notowała Suwalska SSE S.A. Znacznie pogorszył się wynik zarządzającego strefą Kamiennogórką, gdzie w 2006 r. osiągnięto 3.139 tys. zł zysku, a w latach 2008–2010 odpowiednio: 23 tys. zł, 146,2 tys. zł i 300,2 tys. zł. Dużym wahaniom ulegał wynik finansowy Warmińsko-Mazurskiej SSE S.A.: strata wystąpiła w 2006 r. (-1.681 tys. zł) i w 2008 r. (-1.754 tys. zł), zaś zysk w latach: 2007 (15.693 tys. zł), 2009 (2.641 tys. zł) i w 2010 (245 tys. zł).

Oceny

NIK pozytywnie ocenia działania większości zarządzających (93%) dążących do utrzymania, w całym badanym okresie, stabilnej sytuacji ekonomiczno-finansowej.

Izba negatywnie ocenia brak skuteczności w podejmowaniu przez zarząd Suwalskiej SSE S.A. działań naprawczych, która to spółka w całym okresie objętym kontrolą osiągała ujemny wynik finansowy.

NIK pozytywnie, mimo stwierdzonych (w 6 jednostkach) nieprawidłowości, ocenia ustalanie, naliczanie i egzekwowanie opłat za zarządzanie strefą.

Ustalenia

Podstawowym źródłem przychodów zarządzających były wpływy ze sprzedaży nieruchomości oraz z opłat za administrowanie strefą. Niska sprzedaż nieruchomości powodowała zazwyczaj obniżenie wyniku finansowego, a nawet stratę – jak to miało miejsce w przypadku 3 zarządzających.

1. W Suwalskiej SSE S.A. w całym badanym okresie odnotowano wynik ujemny. Podczas gdy w latach 2006–2008 sytuacja finansowa uległa poprawie (strata zmniejszyła się z 2.011,4 tys. zł do 293,7 tys. zł), to w latach następnych ponownie nastąpiło jej pogorszenie (na koniec 2010 roku strata wyniosła 1.847,6 tys. zł). Przychody zarządzającego

zmniejszyły się z 2.918,4 tys. zł w 2008 r. do 1.495,3 tys. zł w 2010 r., natomiast koszty utrzymywały się na względnie stałym, lecz wysokim poziomie (w omawianym okresie wzrosły z 3.212,1 tys. zł do 3.342,9 tys. zł). Na wysokość przychodów istotny wpływ miała niska sprzedaż nieruchomości. W 2010 r. zarządzający zbył łącznie 3,2 ha gruntów, tj. o 1,4 ha mniej niż w 2008 r., uzyskując przy tym średnią cenę za 1 m² niższą o 3,56 zł (odpowiednio: 25,09 zł i 28,65 zł). Głównymi pozycjami kosztów były wynagrodzenia oraz koszty związane z utrzymaniem infrastruktury wodnokanalizacyjnej i drogowej w strefie, które na koniec 2010 roku wynosiły odpowiednio: 1.203,5 tys. zł i 1.082,1 tys. zł. Podejmowane przez Zarząd i Radę Nadzorczą działania, mające na celu poprawę tej sytuacji finansowej, były nieskuteczne.

2. W Legnickiej SSE S.A. w latach 2009–2010, w stosunku do 2008 r., nastąpiło pogorszenie wyniku finansowego o 5.175 tys. zł (z 6.592 tys. zł w 2008 r. do 1.417 tys. zł w 2010 r.). Było to wynikiem braku sprzedaży nieruchomości w ostatnich dwóch latach (w 2008 r. sprzedano 5 nieruchomości, uzyskując z tego tytułu przychody w wysokości 10.759,7 tys. zł brutto). Wskutek tego głównym źródłem przychodów ze sprzedaży w latach 2009–2010 były wpływy z opłat za administrowanie i utrzymanie ogólnej infrastruktury strefy, które wynosiły: 5.042 tys. zł w 2009 r. (74% przychodów) i 5.467 tys. zł w 2010 r. (63%), podczas gdy w 2008 r. stanowiły one zaledwie 30% przychodów.

3. W Warmińsko-Mazurskiej SSE S.A. w latach 2009–2010 w stosunku do roku 2008 nastąpiła poprawa wyniku finansowego z 1.753,8 tys. zł straty w 2008 r. do 245,1 tys. zł zysku w 2010 r. Jednak w tym okresie zarządzający ponosił straty na sprzedaży, a dodatni wynik finansowy wynikał głównie z uzyskiwania wysokich pozostałych przychodów operacyjnych, jak nieod-

płatne nabycie w 2009 r. gruntów od Agencji Nieruchomości Rolnych o wartości 4.719 tys. zł.

W przypadku dwóch zarządzających wahania w sprzedaży nieruchomości nie miały aż tak istotnego wpływu na ich wynik finansowy, bowiem w strukturze przychodów wpływy z opłat za administrowanie strefą i utrzymanie infrastruktury znacznie przewyższały koszty z tym związane, ponoszone przez zarządzających. Przedsiębiorcy działający w tych strefach partycypowali w kosztach działalności zarządzających, do ponoszenia których nie byli zobowiązani na podstawie regulaminów stref.

1. W strukturze przychodów ze sprzedaży w latach 2008–2010 Łódzkiej SSE S.A., wpływy z tytułu opłat za administrowanie wynosiły: w 2008 r. - 10.677 tys. zł (55,5%), w 2009 r. - 10.833 tys. zł (58,1%), a w roku 2010 - 11.077 tys. zł (63,5%). Przekraczały one zarówno koszty działalności operacyjnej (wynoszące odpowiednio: 8.983,7 tys. zł, 10.140,1 tys. zł oraz 9.657,9 tys. zł), jak i koszty rodzajowe (8.465,3 tys. zł, 9.732,6 tys. zł oraz 9.487,6 tys. zł).

2. W strukturze przychodów ze sprzedaży w latach 2006–2010 Katowickiej SSE S.A., wpływy z tytułu opłat za administrowanie wynosiły od 5.992,1 tys. zł w 2006 r. do 10.110,2 tys. zł w 2010 r., co stanowiło odpowiednio 160% i 228% kosztów ponoszonych przez zarządzającego na administrowanie i utrzymanie infrastruktury (3.751,1 tys. zł w 2006 r. i 4.426,3 tys. zł w 2010 r.). W 2010 r. przychody z opłat za administrowanie przewyższyły o 215,0 tys. zł koszty działalności operacyjnej (wynoszące 9.895,2 tys. zł).

Jeden z zarządzających (Pomorska SSE Sp. z o.o.) dokonał operacji księgowej, polegającej na zaniżeniu zysku netto za 2008 r. o kwotę **1.322,1 tys. zł** (z 26.392,2 tys. zł do 25.070,1 tys. zł), poprzez utworzenie odpisu aktualizacyjnego we wspomnianej kwocie na dzień bilansowy 31.12.2008 r., z tytułu posiadania udziałów w jednej ze spółek. Odpis ten

rozwiązano 31.12.2009 r., dzięki czemu zarządzający uzyskał znaczne polepszenie wskaźników rentowności w 2009 r., osiągając zysk netto w kwocie 1.336,0 tys. zł. (przed tą operacją zysk wynosił 14,0 tys. zł), przy nieznacznym obniżeniu wskaźników rentowności za 2008 r. Obie operacje finansowe zostały przeprowadzone zgodnie z sugestią biegłych rewidentów, badających sprawozdania finansowe zarządzającego. Kontrola nie wykazała konieczności ich dokonania, bowiem nie istniała realna groźba upadłości spółki. Służyło to przede wszystkim poprawie wizerunku zarządzającego wobec osób trzecich. Uznano tym samym, że działania zarządzającego były niezgodne z art. 28 ust. 1 pkt 3 i art. 28 ust. 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵⁰ oraz z treścią Krajowego Standardu Rachunkowości Nr 4 *"Utrata wartości aktywów"*⁵¹.

U czterech zarządzających (29%) stwierdzono wzrost przeterminowanych należności z tytułu opłat za administrowanie, mimo podejmowanych przez nich działań windykacyjnych. Przeterminowane należności przez okres:

- powyżej 12 miesięcy - odnotowano w Łódzkiej SSE S.A. (wzrost z 719 tys. zł w 2008 r. do 890 tys. zł w roku 2010) oraz w Katowickiej SSE S.A. (z 231 tys. zł w 2008 do 572 tys. zł w 2010 r.),
- powyżej 6 miesięcy - wystąpiły w Legnickiej SSE S.A. (wzrost z 22 tys. zł w 2009 r. do 119 tys. zł w 2010 r.) oraz w Krakowskim Parku Technologicznym Sp. z o.o. (z 549 tys. zł w 2008 r. do 1.579 tys. zł w 2010 r.).

Nieprawidłowości związane z ustalaniem i egzekwowaniem opłat administracyjnych stwierdzono w 6 jednostkach.

1. W Krakowskim Parku Technologicznym Sp. z o.o. oraz w Pomorskiej SSE Sp. z o.o. nie określono w Regulaminach stref, ani w innych dokumentach zasad naliczania opłat oraz ich sta-

wek. Opłaty były ustalane niejednolicie wobec wszystkich inwestorów - indywidualnie w zawieranych z nimi umowach.

2. W Warmińsko-Mazurskiej SSE S.A. opieszale podejmowano czynności windykacyjne wobec dłużników zalegających z opłatami. Stan przeterminowanych należności brutto na koniec 2010 r. wynosił 855,8 tys. zł. Pierwsze udokumentowane czynności wobec 13 dłużników o zapłatę 66,4 tys. zł (8% należności) podjęto dopiero po upływie od 40 do 228 dni od ich wymagalności. Do czasu kontroli nie wniesiono pozwów o zapłatę zaległości wobec 9 dłużników w łącznej kwocie 85,7 tys. zł, mimo że od ich wymagalności upłynęło od 216 do 702 dni, a wezwania do zapłaty były bezskuteczne. Ponadto w przypadku jednego dłużnika, wobec którego ogłoszono upadłość, zarządzający nie zgłosił sędziemu komisarzowi należności w kwocie **2,9 tys. zł** (wymagalnej od 31.12.2008 r.).

3. W Legnickiej SSE S.A. nie wzywano dłużników zalegających z opłatami do uregulowania należnych odsetek w wysokości **81,5 tys. zł**, mimo uprawnień wynikających z umów. Wezwania do zapłaty skierowano dopiero w czasie kontroli NIK, a do jej zakończenia dłużnicy wpłacili na rachunek zarządzającego 10,2 tys. zł.

4. W Suwalskiej SSE S.A. przedsiębiorca odmówił zawarcia umowy w sprawie partycypacji w kosztach administrowania (w związku z nabyciem w 2010 r. gruntów o powierzchni 2,3 ha), mimo że wcześniej zaakceptował taki warunek zawarty w specyfikacji warunków przetargu. Zarządzający zgodził się na to, gdyż – jak wynikało z wyjaśnień – przedsiębiorca zagroził wycofaniem się z transakcji i wypowiedzeniem umowy w sprawie partycypacji, związanej z wcześniej nabytą nieruchomością.

5. W Krakowskim Parku Technologicznym Sp. z o.o. w okresie od lipca do grudnia 2006 r. jednemu z przedsiębiorców nie wystawiano faktur z tytułu opłat za administrowanie. Wy-

⁵⁰ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

⁵¹ Dz. Urz. MF z dnia 20 lipca 2007 r. Nr 8, poz. 46.

stawiono je dopiero w czerwcu 2009 r. - w wyniku ustaleń przeprowadzonego audytu finansowego – na łączną kwotę **91,5 tys. zł**. Przedsiębiorca odmówił zapłaty, uzasadniając to przedawnieniem roszczeń.

6. W Katowickiej SSE S.A. w niewłaściwych okresach i w nieodpowiedniej wysokości (w związku ze stosowaniem ulg w spłacie) wystawiano faktury VAT (lub ich korekty), przez co zaniżono przychody zarządzającego w 2010 r. o **47,3 tys. zł**. W wyniku ustaleń kontroli NIK dokonano korekt rozliczeń podatkowych na kwotę **12,3 tys. zł** z odsetkami.

Ośmiu zarządzających (57%) stosowało w latach 2006–2011 wobec przedsiębiorców ulgi lub zwolnienia z opłat z tytułu partycypacji w kosztach utrzymania strefy, w łącznej wysokości 51.861 tys. zł. Największych zwolnień udzieliła Agencja Rozwoju Przemysłu (ARP) S.A. w Tarnobrzskiej SSE (40.925,8 tys. zł dla 8 inwestorów z grupy LG), po niej „Invest-Park” Sp. z o.o. w Wałbrzychu (6.196,9 tys. zł dla 2 inwestorów z grupy Toyota), ARP S.A. w Mieleckiej SSE (1.678,2 tys. zł), Legnicka SSE S.A. (1.599,6 tys. zł) oraz Katowicka SSE S.A. (1.254,6 tys. zł). Zwolnienia i ulgi w opłatach w przypadku 6 zarządzających miały charakter okresowy i udzielano ich na wniosek przedsiębiorców – najczęściej z powodu przejściowych trudności finansowych. Dwóch zarządzających (w Tarnobrzkiej i Wałbrzyskiej SSE) zawarło z przedsiębiorcami porozumienia w sprawie zwolnienia ich z obowiązku ponoszenia opłat – już na etapie udzielania zezwoleń.

Na promocję stref w latach 2006–2010 zarządzający przeznaczyci łącznie 20,5 mln zł, a od początku istnienia stref – 41,92 mln zł. W badanym okresie najwięcej na ten cel przeznaczyci zarządzający Kostrzyńsko-Słubicką (4,5 mln zł) i Katowicką SSE (3,15 mln zł), a najmniej Warmińsko-Mazurską (0,17 mln zł) i Kamiennogórska SSE (0,34 mln zł).

Wydatkowanie przez zarządzającego środków na cele rozwoju strefy, w tym na budowę

infrastruktury i promocję, uprawnia go do skorzystania ze zwolnienia dochodów w tej części z podatku dochodowego od osób prawnych. Łączna wartość pomocy publicznej (zwolnień podatkowych), z której skorzystali zarządzający od początku funkcjonowania stref do końca 2010 r. wyniosła 164,98 mln zł. Dane te pochodzą z ustaleń kontroli i pokrywają się z danymi prezentowanymi przez MG w *Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2010 r.*, przyjętej przez Radę Ministrów 30 maja 2011 r. Nie były one w trakcie kontroli weryfikowane, bowiem z założenia miały charakter wyłącznie informacyjny. Jednak z analizy danych na ten temat, pochodzących z *Informacji o realizacji ustawy o sse z lat wcześniejszych*, wynika, że dokumenty te zostały sporządzone nierzetelnie. Podano w nich bowiem, że łączne zwolnienie podatkowe (narastająco) wynosiło:

- na koniec 2006 r. - 142,72 mln zł, w tym między innymi w strefach: Kostrzyńsko-Słubickiej 48,4 mln zł, Mieleckiej 34,05 mln zł, i Tarnobrzkiej 12,88 mln zł;
- na koniec 2007 r. - 300,5 mln zł, w tym w ww. strefach odpowiednio: 59,3 mln zł, 95,0 mln zł oraz 82,6 mln zł;
- na koniec 2008 r. - 200,78 mln zł (**o 99,72 mln zł mniej niż w roku poprzednim**), w tym w ww. strefach odpowiednio: 65,2 mln zł, 29,07 mln zł (**o 65,93 mln zł mniej**) oraz 20,6 mln zł (**o 62,0 mln zł mniej**);
- na koniec 2009 r. - 210,53 mln zł, w tym w ww. strefach odpowiednio: 68,0 mln zł, 29,4 mln zł oraz 21,25 mln zł;
- na koniec 2010 r. - 164,98 mln zł (**o 45,55 mln zł mniej niż w roku 2009**), w tym w ww. strefach odpowiednio: 16,2 (**o 51,8 mln zł mniej**), 30,3 mln zł oraz 23,82 mln zł.

Skutki i zagrożenia

Wskutek niewłaściwie funkcjonującego w MG systemu kontroli wewnętrznej, a złasz-

cza kontroli zarządczej⁵², *Informacje o realizacji ustawy o sse*, przedstawiane Sejmowi przez Rząd, stały się niewiarygodne⁵³.

Wnioski

W związku z ujawnionymi nieprawidłowościami, w wystąpieniach do zarządzających NIK wnioskowała o:

- podjęcie skutecznych działań mających na celu poprawę sytuacji finansowej zarządzającego (Suwalska SSE S.A.),
- egzekwowanie od przedsiębiorców podpisywania umów w sprawie partycypacji w kosztach administrowania strefą zgodnie z regulaminem strefy (Suwalska SSE S.A.),
- uzupełnienie polityki rachunkowości o kryteria dokonywania odpisów z tytułu trwałej utraty wartości posiadanych udziałów innych podmiotów gospodarczych (Pomorska SSE Sp. z o.o.),
- zapewnienie skutecznego nadzoru nad prawidłowością windykacji należności (Warmińsko-Mazurska SSE S.A., ARP O/w Tarnobrzegu),
- podjęcie działań w celu ujednolicenia zasad naliczania opłat za administrowanie strefą (Pomorska SSE Sp. z o.o., SSE Małej Przedsiębiorczości S.A.),
- kontynuowanie działań zmierzających do wyegzekwowania od przedsiębiorców należnych odsetek od nieterminowej płatności opłat (Legnicka SSE S.A.),
- podjęcie działań zmierzających do naprawienia przez członków byłego zarządu szkody wyrządzonej wskutek zaniechania wystawienia faktur z tytułu opłat (Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o.),

- wykazywanie w fakturach i ujmowanie w księgach rachunkowych przychodów z tytułu opłat w kwotach odpowiadających postanowieniom zawartych umów oraz terminowe wystawianie ww. faktur (Kato-wicka SSE S.A.),

Realizacja wniosków

Z odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne wynika, że wszystkie wnioski zostały przyjęte do realizacji (7 zostało zrealizowanych, a 4 były w trakcie realizacji). Realizacja przez Warmińsko-Mazurską SSE S.A. wniosku o poprawę windykacji należności spowodowała wyegzekwowanie od dłużników, w okresie od zakończenia kontroli (16.06.2011.) do 30.12.2011 r., kwoty **148 tys. zł zł**, podczas gdy w ciągu I półrocza 2011 r. stan tych należności zmniejszył się za ledwie o 3,8 tys. zł.

3.2.6 Wyniki kontroli w zakresie prawidłowości zbywania nieruchomości, z uwzględnieniem wielkości pomocy dla przedsiębiorców, wynikającej ze sprzedaży nieruchomości poniżej ich wartości

Zarządzający w latach 2006–2010 dokonali 334 transakcji sprzedaży nieruchomości, osiągając przychody w łącznej wysokości 641.394 tys. zł. Trzech zarządzających - w strefach: Tarnobrzkiej, Wałbrzyskiej i Suwalskiej - sprzedało 13 nieruchomości przedsiębiorcom w cenie niższej od wartości wynikającej z wyceny. Różnica między wartością szacunkową tych nieruchomości, a ceną ich sprzedaży - w łącznej wysokości 134.125,4 tys. zł – kwalifikuje się jako pomoc niepubliczna dla przedsiębiorców strefowych.

Oceny

NIK pozytywnie, pod względem legalności i gospodarności, ocenia działalność zarządzających w zakresie sprzedaży nie-

⁵² Art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stanowi, że celem kontroli zarządczej jest m.in. zapewnienie wiarygodności sprawozdań.

⁵³ Art. 26 ustawy o sse nakłada na Radę Ministrów obowiązek przedstawiania Sejmowi informacji o realizacji ustawy o sse wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu.

ruchomości, mimo stwierdzonych (w 2 jednostkach) nieprawidłowości.

Ustalenia

Sprzedaż nieruchomości najczęściej odbywała się w wyniku przeprowadzonego przetargu łącznego. Aktualną wycenę zbywanych nieruchomości w stosunku do wszystkich transakcji posiadało 11 zarządzających. Trzech pozostałych, którzy łącznie dokonali 53 transakcji, sprzedało własne nieruchomości - nie posiadając aktualnej ich wyceny - w 12 przypadkach (23%), przy czym odbyło się to za zgodą ich organów nadzoru, a kontrola nie wykazała niegospodarności.

Ustawowy wymóg posiadania aktualnej wyceny miał zastosowanie przy sprzedaży nieruchomości będących własnością państwa lub samorządu terytorialnego. W takim przypadku cena sprzedaży w wyniku przetargu powinna być wyższa od ceny wywoławczej. Zarządzający Suwalską SSE w dwóch przetargach, przeprowadzonych w 2009 i 2010 r., nie przestrzegał powyższych zasad i w porozumieniu z Miastem Białystok zamierzał sprzedać inwestorom nieruchomości w cenie równej cenie wywoławczej. Z powodu wadliwie przeprowadzonego przetargu notariusz odmówił sporządzenia aktu notarialnego sprzedaży nieruchomości, a Minister Gospodarki unieważnił wydane zezwolenia.

W Warmińsko-Mazurskiej SSE S.A., w 9 na 30 zawartych w badanym okresie umów sprzedaży nieruchomości, płatność była rozłożona na raty. W 7 przypadkach w umowach zaznaczono, że raty pozostałe do zapłaty będą oprocentowane, a należne odsetki będą płatne w terminie płatności rat. Wbrew umowie, zarządzający ustalał odsetki dopiero po wpłacie wszystkich rat. Wskutek tego, od dwóch przedsiębiorców zarządzający nie otrzymał należnych odsetek w łącznej wysokości **20,5 tys. zł**, mimo wezwań do zapłaty. Kwota ta nie została zaewidencjonowana w księgach rachunko-

wych i nie wykazano jej w sprawozdaniach finansowych za lata 2009–2010 – czym naruszono art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Największą liczbę transakcji sprzedaży dokonano w Wałbrzyskiej SSE (68), gdzie zarządzający osiągnął z tego tytułu przychody w wysokości 135.067,2 tys. zł. Kolejną pod względem osiągniętych przychodów była Pomorska SSE Sp. z o.o. (128.543,2 tys. zł), a za nią zarządzający w Tarnobrzyskiej SSE (96.191,0 tys. zł). Najmniejsze przychody ze sprzedaży nieruchomości osiągnięto w Krakowskim Parku Technologicznym Sp. z o.o. (3.313,2 tys. zł) oraz w SSE Starachowice S.A. (4.751,7 tys. zł i w Suwalskiej SSE S.A. (5.497,2 tys. zł).

Oddział ARP we Wrocławiu (w Tarnobrzyskiej SSE), realizując postanowienia umów inwestycyjnych, zawartych przez Rząd R.P. z 8 firmami z grupy LG, sprzedał w 2006 r. w podstrefie Kobierzyce (koło Wrocławia) nieruchomości o łącznej powierzchni 156,8 ha, w cenie niższej o 113.039,6 tys. zł (83%) od wartości wynikającej z wyceny (136.340,8 tys. zł)⁵⁴. Grunty te zostały wcześniej nabyte od Agencji Nieruchomości Rolnych.

„Invest-Park” Sp. z o.o. w Wałbrzychu, w wyniku realizacji dwóch projektów, pozytywnie zarekomendowanych przez Międzyresortowy Zespół ds. Inwestycji Zagranicznych i zaakceptowanych przez Ministra Gospodarki, sprzedał w 2008 r. dwóm inwestorom nieruchomości położone we Wrocławiu, o łącznej powierzchni 22,4 ha, w cenie niższej o 21.024,3 tys. zł (56%) od wartości wynikającej z wyceny (37.733,9 tys. zł)⁵⁵. Grunty te zostały wcześniej nabyte nieodpłatnie od Agencji Nieruchomości Rolnych. W 2009 r. jeden z inwestorów (Advanced Diesel Particulate Filters Sp. z o.o. we Wrocławiu) zrezygnował z realizacji projektu, przekazując zarządzającemu

⁵⁴ Szczegóły podano w *Informacji o wynikach kontroli* P/08/130.

⁵⁵ Jak poprzednio.

równowartość udzielonej pomocy publicznej (10.545,7 tys. zł).

Zarządzający Suwalską SSE sprzedał w 2010 r. w podstrefie Gołdap dwóm inwestorom nieruchomości, o łącznej powierzchni 2,7 ha, w cenie niższej od oszacowanej (728,3 tys. zł) o 61,5 tys. zł (o 8%). Powodem tego była chęć pozyskania inwestorów na terenie ww. podstrefy, którą wcześniej inwestorzy nie byli zainteresowani (pozyskanie inwestorów w tej podstrefie było najtrudniejsze). Grunty te zostały w latach 1996–1997 wniesione aportem do spółki zarządzającej.

Decyzje o sprzedaży nieruchomości w każdym przypadku podejmowały zarządy spółek zarządzających, po uzyskaniu zgody właściwych organów tych spółek.

Zarządzający nie informowali UOKiK (w formie sprawozdań) o wielkości ulg zastosowanych wobec inwestorów, gdyż nie traktowali tego jako pomoc publiczna *sensu stricto*⁵⁶ - mimo, że takiego sformułowania użyto w programach pomocowych, będących podstawą do stosowania ulg.

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, w wystąpieniach pokontrolnych, adresowanych do dwóch zarządzających, wnioskowano o:

- zapewnienie rozwiązań organizacyjnych zapobiegających naruszeniom ustawy o gospodarce nieruchomościami przy sprzedaży gruntów będących własnością państwa lub samorządu terytorialnego (Suwalska SSE S.A.),
- pobieranie odsetek od ratalnej sprzedaży nieruchomości zgodnie z zawartymi umowami, prawidłowe ich ewidencjonowanie w księgach rachunkowych oraz wy-

egzekwowanie należnych odsetek z tytułu dwóch umów sprzedaży (Warmińsko-Mazurska SSE S.A.).

Realizacja wniosków

Z odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne wynika, że wszystkie wnioski zostały przyjęte do realizacji (1 został zrealizowany, a 2 były w trakcie realizacji).

3.2.7 Wyniki kontroli w zakresie realizacji inwestycji infrastrukturalnych

Na budowę infrastruktury w strefach, w okresie objętym kontrolą, zarządzający ponieśli nakłady w łącznej wysokości 498,9 mln zł. Najwięcej na ten cel przeznaczili zarządzający: Pomorską (226,3 mln zł) i Tarnobrzeską SSE (109,2 mln zł), a najmniej zarządzający: Warmińsko-Mazurską (0,4 mln zł) oraz Starachowicką i Suwalską SSE (po 0,7 mln zł).

Realizacja wielu przedsięwzięć odbywała się przy współudziale innych podmiotów - lokalnych samorządów, gestorów mediów, zarządców dróg. Wysokość nakładów przez nich poniesionych w latach 2006–2010 wynosiła 986,8 mln zł. Zestawienie nakładów poniesionych na budowę infrastruktury przedstawia Załącznik nr 10.

Oceny

NIK pozytywnie ocenia realizację przez zarządzających inwestycji infrastrukturalnych, mimo stwierdzonych (w 5 jednostkach) nieprawidłowości.

Ustalenia

Kontrola wykazała, że środki przeznaczone na realizację inwestycji infrastrukturalnych były przez zarządzających wydatkowane gospodarnie i z zachowaniem zasad należytego zarządzania finansami. Nie stwierdzono też naruszeń zasad udzielania zamówień na usługi i roboty budowlane, ustalonych przez zarządzających. Procesy inwestycyjne (poza jednym

⁵⁶ W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych zarządzający nie są wymienieni w katalogu jednostek sektora finansów publicznych, a środki którymi dysponują nie są zaliczone do środków publicznych.

przypadkiem) przebiegały zgodnie z przepisami Prawa budowlanego⁵⁷, w zakresie: zgłoszeń budowy, pozwoleń na budowę, prowadzenia dziennika budowy, zawiadomień o zakończeniu budowy oraz pozwoleń na użytkowanie. Niedopełnienie obowiązku zgłoszenia, powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego, wykonywanych robót budowlanych⁵⁸ (remont i modernizacja budynku dyspozytorni w Tydach) miało miejsce w Katowickiej SSE (zgłoszenie nastąpiło w trakcie kontroli NIK).

Trzech zarządzających wydatkowało środki na inwestycje infrastrukturalne niezgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o sse, tj. na te zadania, które nie były ujęte w planie rozwoju strefy.

1. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. (ARP) w 2009 r. przeznaczyła kwotę **3.938,1 tys. zł** na zadania, które nie zostały ujęte w obowiązującym - do końca sierpnia 2009 r. - planie rozwoju Tarnobrzeskiej SSE (1.336,2 tys. zł w podstrefie Wrocław-Kobierzyce, 2.434,9 tys. zł w podstrefie Stalowa Wola i 167,0 tys. zł w podstrefie Tarnobrzeg. Należy nadmienić, że zarządzający tą strefą w okresie objętym kontrolą P/08/130 (w latach 2006–2008) także przeznaczył środki na zadania, których nie przewidywał plan rozwoju strefy – w łącznej wysokości 108.869,3 tys. zł.

2. Zarząd Legnickiej SSE S.A. w latach 2006–2008 na realizację (wspólnie z gminami) przedsięwzięć, polegających na budowie dróg i kanalizacji deszczowej na terenie gmin: Legnickie Pole, Chojnów i złotoryja, przeznaczył **2.046,6 tys. zł**. Obszary te oraz realizowane tam inwestycje nie były uwzględnione w planie rozwoju strefy.

3. Pomorska SSE Sp. z o.o. w 2006 r. poniosła nakłady w wysokości **159,7 tys. zł** na inwestycję realizowaną poza strefą i nie objętą jej planem rozwoju (budynek administracyjno-usługowy w Tczewie). Inwestycja ta zosta-

ła zaniechana z powodu braku porozumienia z Gminą Tczew i spisano ją w koszty na dzień 31.12.2006 r.

NIK uznała za niegospodarne niedochodzenie, przez Zarząd SSE Małej Przedsiębiorczości w Kamiennej Górze, kwoty **13,1 tys. zł**, stanowiącej wysokość kary umownej z tytułu niepełnego zrealizowania przez wykonawcę zadania: „Budowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w podstrefie w Lubaniu”. Wykonawca ten nie zrealizował w terminie pełnego zakresu robót, wynikającego z umowy. Zrezygnował z dalszej kontynuacji robót tłumacząc, że pozostały do wykonania zakres robót w rzeczywistości jest prawie dwukrotnie większy, czego nie przewidział na etapie składania oferty i w związku z tym zaniżył jej wartość o kwotę 17,9 tys. zł netto. Zarządzający zaniechał naliczenia ww. kary umownej, a ponadto - mając informację o zwiększonym zakresie robót - nie doprowadził do zmiany umowy, która uwzględniałaby m.in. wzrost wartości robót oraz wyznaczała nowy termin ich zakończenia. Nie dopełnił tym samym obowiązków dołożenia należytej staranności w prowadzeniu spraw spółki, wynikających z art. 293 § 2 w zw. z art. 201 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych⁵⁹.

Trzech zarządzających realizowało w badanym okresie inwestycje, których koszt kwalifikuje się do uznania jako pomoc (niepubliczna) dla przedsiębiorców. Łączna wielkość udzielonej w ten sposób pomocy wyniosła 154.492,5 tys. zł. Zobowiązanie zarządzających do poniesienia ww. nakładów wynikało z zawartych porozumień, których istotne postanowienia w dwóch przypadkach zostały zawarte w wieloletnich programach wsparcia, uchwalonych przez Radę Ministrów.

1. Pomorska SSE Sp. z o.o., na realizację zadań wynikających z porozumienia zawartego w 2006 r. z Sharp Manufacturing Poland Sp.

⁵⁷ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.).

⁵⁸ Art. 30 ust.1 pkt 2 Prawa budowlanego.

⁵⁹ Dz. U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.

z o.o., Ministrem Gospodarki, Województwem Kujawsko-Pomorskim i Gminą Łysomice, poniosła w badanym okresie nakłady w wysokości 66.779,1 tys. zł⁶⁰. Łączna pomoc udzielona ww. inwestorowi została określona w WPW uchwalonym przez Radę Ministrów⁶¹.

2. ARP w Tarnobrzskiej SSE, w podstrefie Wrocław-Kobierzyce, inwestycje polegające na: makroniwelacji i odwodnieniu terenu, budowie dróg, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, realizowała w wyniku postanowień 8 umów inwestycyjnych zawartych z firmami koreańskimi z grupy LG, ponosząc w latach 2006-2008 nakłady w wysokości 69.085,3 tys. zł. Ponadto w 2007 r. sfinansowano przyłączenie zakładu spółki LG Philips LCD Poland Sp. z o.o. do sieci energetycznej, udzielając w ten sposób pomocy o nominalnej wartości 16.207,6 tys. zł.

3. W Łódzkiej SSE wykonano przebudowę linii napowietrznej 220 kV, w celu przeniesienia jej poza teren inwestycji realizowanej przez Dell Products Polska Sp. z o.o., ponosząc nakłady w wysokości 2.420,5 tys. zł. Było to wynikiem zawartego wielostronnego porozumienia⁶² oraz uchwalonego WPW⁶³.

Dobre praktyki

Infrastruktura budowana na potrzeby firm działających w strefach w wielu wypadkach służyła również lokalnej społeczności. Pozytywnie zatem należy ocenić inicjatywy tych zarządzających, którzy realizowali wspólne projekty inwestycyjne – jak np. Legnicką SSE S.A. W ramach zawartych, w latach 2009-2010, porozumień:

1. z gminą Gromadka, gminą Warta Bolesławiecka, firmą Soley-Invest i Spółdzielnią STW

w Bolesławcu (udział zarządzającego - 42% kosztów);

2. gminą Prochowice (udział zarządzającego - 61%), realizowane były drogi, sieć wodociągowa i kanalizacja sanitarna.

Na pozytywną ocenę zasługują także działania Pomorskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Słupsku (PARR) na rzecz realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE, służących regionowi w podnoszeniu kwalifikacji młodzieży i dorosłych, aktywizacji bezrobotnych oraz pomocy w rozwijaniu przedsiębiorczości. Przykładem mogą być projekty finansowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa pomorskiego na lata 2007–2013:

- budowa i wyposażenie Słupskiego Inkubatora Technologicznego (wartość projektu 34 mln zł, wielkość dotacji 25,5 mln zł); będzie to nowoczesny dwukondygnacyjny budynek, o powierzchni całkowitej 6.991 m², pełniący trzy główne funkcje: centrum rozwoju przedsiębiorczości, centrum szkoleniowo-konferencyjne oraz centrum badań-czorozwojowe.
- budowa infrastruktury technicznej na terenie podstrefy „Redzikowo” (wartość projektu 3,98 mln zł, wielkość dotacji 85% kosztów kwalifikowanych); wkład własny Gminy Słupsk (była ona beneficjentem projektu, bowiem PARR, wg wytycznych, nie mogła bezpośrednio ubiegać się o dotację na uzbrojenie podstrefy) stanowił 15% i wyniósł 584,1 tys. zł, a wkład PARR – jako partnera projektu - wyniósł 330 tys. zł.

Wnioski

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do 4 jednostek wnioskowano o:

- zapewnienie zgodności realizacji inwestycji infrastrukturalnych z planem rozwoju strefy (Legnicka SSE S.A., ARP S.A. O/w Tarnobrzegu),

⁶⁰ Szczegóły podano w *Informacji o wynikach kontroli* P/08/130.

⁶¹ Uchwała nr 190/2006 z dnia 14 listopada 2006 r.

⁶² Szczegóły podano w *Informacji* P/08/130.

⁶³ Uchwała Rady Ministrów nr 39/2007 z dnia 15 marca 2007 r.

- zgłaszanie organom nadzoru budowlanego wykonywania robót budowlanych przed ich planowanym rozpoczęciem (Katowicka SSE S.A.),
- podjęcie działań w celu wyegzekwowania od wykonawcy należnej kary umownej z tytułu niezrealizowania pełnego zakresu robót (SSE Małej Przedsiębiorczości S.A.).

Realizacja wniosków

Z otrzymanych informacji wynika, że wnioski zostały przyjęte do realizacji (2 zostały zrealizowane, a 2 były w trakcie realizacji).

3.3 Informacje pozyskane w związku z kontrolą

W związku z kontrolą, na podstawie art. 29 ustawy o NIK, pozyskano informacje od UOKiK oraz od jednostek samorządu terytorialnego - 268 gmin, 192 powiatów i 16 województw - na temat form i wielkości regionalnej pomocy publicznej, udzielonej przedsiębiorcom strefowym w latach 2006-2010 przez: urzędy skarbowe, urzędy centralne i samorząd terytorialny.

3.3.1 Pomoc publiczna udzielona przedsiębiorcom przez gminy

Gminy udzieliły przedsiębiorcom strefowym (w strefach zlokalizowanych na ich terenie) pomocy publicznej w łącznej wysokości **308.415,8 tys. zł**, z tego:

- 67.226,1 tys. zł - z tytułu ustawowego zwolnienia przedsiębiorców z podatku od nieruchomości (wielkość części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów),
- 241.186,2 tys. zł – w związku z wprowadzeniem, w drodze uchwał rad gmin, zwolnień przedmiotowych w podatkach lokalnych, w stosunku do omawianej kategorii przedsiębiorców (skutek finansowy dla budżetów),
- 3,5 tys. zł – tytułem zwolnień z opłaty adiacenckiej. [Załącznik nr 11]

3.3.2 Pomoc publiczna udzielona przedsiębiorcom przez powiaty

Powiaty (powiatowe urzędy pracy) udzieliły przedsiębiorcom strefowym pomocy publicznej w łącznej wysokości **18.311,4 tys. zł**, z tego:

- 15.539,5 tys. zł – z tytułu refundacji kosztów wyposażenia miejsc pracy,
- 2.681,8 tys. zł – tytułem zwrotu kosztów wynagrodzenia pracowników zatrudnionych przez przedsiębiorców strefowych przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych,
- 90,1 tys. zł – z tytułu refundacji kosztów opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne. [Załącznik nr 12]

3.3.3 Pomoc publiczna udzielonej przedsiębiorcom przez województwa

Samorządy województw udzieliły przedsiębiorcom strefowym pomocy publicznej w łącznej wysokości **143.763,7 tys. zł**, z tego:

- 47.597,1 tys. zł zwolnienia z opłat stanowiły z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej i leśnej,
- 96.166,6 tys. zł stanowiły inne formy pomocy, takie m.in. jak: pomoc inwestycyjna, szkoleniowa, o charakterze doradczym, pomoc *de minimis*. [Załącznik nr 13]

3.3.4 Informacje na temat pomocy publicznej pozyskane od UOKiK

Pani Małgorzata Krasnodębska-Tomkiel, Prezes UOKiK, w informacji przekazanej Najwyższej Izbie Kontroli podała, że źródłem danych o pomocy publicznej są sprawozdania składane przez podmioty udzielające tej pomocy. Zastrzegła jednak, że sprawozdania te nie zawierają informacji o tym, czy pomoc została udzielona przedsiębiorcy strefowemu. Nie jest zatem możliwe jednoznaczne wyodrębnienie takiej pomocy spośród wszystkich danych. Ustalono to pośrednio poprzez analizę wykazanych w sprawozdaniach podstaw udzielonej pomocy. Z tej przyczyny przedsta-

wione dane na ten temat należy traktować jako przybliżone – z wyjątkiem zestawienia pomocy *de minimis*, w którym uwzględniono tylko te przypadki pomocy, które zostały wykazane w sprawozdaniach, jako udzielone na podstawie ustawy o sse. Łączna pomoc *de minimis* udzielona przedsiębiorcom strefowym, w latach 2006–2010, wyniosła 13.485,9 tys. zł, z tego:

- 6.507,4 tys. zł udzieliły urzędy skarbowe (w formie obniżki lub zmniejszenia, powodującego obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku),
- 6.978,5 tys. zł udzieliли prezydenci i burmistrzowie miast, wójtowie gmin oraz starostowie powiatów (w formie zwolnień, obniżek, zmniejszeń, umorzeń i rozłożenia na raty). [Załącznik nr 14]

Pozostałą wielkość pomocy regionalnej zestawiono na podstawie:

- programów pomocowych przeznaczonych wyłącznie dla przedsiębiorców strefowych (tzw. *programów strefowych*);
- tzw. *pomocy istniejącej*, tj. udzielanej na podstawie przepisów obowiązujących przed przystąpieniem Polski do UE (pomocy zatwierdzonej przez KE w momencie akcesji); wsparcie to obejmuje przedsiębiorców działających w SSE na podstawie zezwolenia wydanego przed 1 stycznia 2001 r. [Załącznik nr 15]

W zestawieniach nie uwzględniono:

- pomocy regionalnej udzielanej na podstawie ogólnopolskich programów pomocowych, dostępnych nie tylko dla przedsiębiorców strefowych, gdyż dane będące w dyspozycji UOKiK nie pozwalają na ustalenie, jaką część tej pomocy otrzymali ww. przedsiębiorcy;
- pomocy regionalnej udzielanej na podstawie programów pomocy o charakterze

lokalnym (obejmujących pojedyncze miasta lub gminy), ze względu na niemożność ustalenia, jaka część pomocy udzielonej na ich podstawie przypadła przedsiębiorcom strefowym;

- *pomocy indywidualnej* (po dokonaniu indywidualnej notyfikacji i uzyskaniu akceptacji KE). Zestawienie *pomocy indywidualnej* przedstawiono w Załączniku nr 16. Po weryfikacji ww. zestawienia, w oparciu o wyniki kontroli przeprowadzonej w MG, ustalono, że pomoc indywidualna udzielona przedsiębiorcom strefowym wyniosła 291.928,6 tys. zł.

Łączna pomoc regionalna udzielona przedsiębiorcom strefowym w latach 2006–2010 w ramach: *programów strefowych*, *pomocy istniejącej*, *pomocy indywidualnej* oraz *pomocy de minimis* – wg informacji przekazanych przez UOKiK - wyniosła 5.893.940,4 tys. zł, z tego:

- 5.515.482,2 tys. zł udzieliły urzędy skarbowe,
- 79.604,1 tys. zł udzieliли prezydenci i burmistrzowie miast oraz wójtowie gmin,
- 298.854,1 tys. zł udzieliły urzędy centralne (w formie dotacji).

3.3.5 Łączna pomoc dla przedsiębiorców strefowych – wynikająca z ustaleń kontroli

Po weryfikacji informacji UOKiK o ustalenia kontroli oraz o informacje pozyskane od samorządów przyjęto, że przedsiębiorcy strefowi otrzymali w latach 2006–2010 pomoc (publiczną i niepubliczną) o łącznej wartości **6.776.253,9 tys. zł** (5.666.430 tys. zł od urzędów skarbowych jako ulgi i zwolnienia podatkowe, dotacje: 298.854,1 tys. zł z Ministerstwa Gospodarki, 308.415,8 tys. zł od gmin, 143.763,7 tys. zł od samorządów województw i 18.311,4 tys. zł od powiatów; wartość pomocy zarządzających wyniosła 340.478,9 tys. zł.).

4.1 Organizacja i metodyka kontroli

Kontrolę przeprowadzono w okresie od 15 kwietnia do 29 lipca 2011 r. – z wyjątkiem kontroli przeprowadzonej w MG, gdzie wobec zastrzeżeń wniesionych do protokołu, czynności kontrolne zakończyły się w dniu 19 października 2011 r. (data odmowy podpisania ostatniego protokołu kontroli).

Organizacja kontroli

W kontroli uczestniczyły jednostki organizacyjne NIK: Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji oraz 13 Delegatur w: Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie i Zielonej Górze. Jednostką koordynującą kontrolę była Delegatura NIK w Bydgoszczy.

Metodyka prowadzenia kontroli

Kontrola została przeprowadzona w "systemie projektowym" według następujących założeń:

- kierownikiem projektu był dyrektor Delegatury NIK w Bydgoszczy, który nadzorował kontrolę oraz podpisywał wystąpienia pokontrolne⁶⁴;
- pełny nadzór merytoryczny i prawny sprawowali pracownicy nadzorujący lub wykonujący czynności kontrolne, w Delegaturze NIK w Bydgoszczy;
- zastrzeżenia do wystąpień rozpatrywała Komisja Odwoławcza przy Delegaturze NIK w Bydgoszczy.

Kontrolą objęto zarządzających strefami oraz Ministerstwo Gospodarki.

Uzupełnieniem ustaleń kontroli były informacje pozyskane przez kontrolerów od jednostek samorządu terytorialnego (gmin, powiatów i województw) oraz - przez koordynatora - od UOKiK, na temat form i wielkości pomo-

cy publicznej udzielonej w badanym okresie przedsiębiorcom działającym w strefach.

Ze względu na to, że zakres kontroli obejmował różne populacje, nie powiązane ze sobą, zastosowano procedury, polegające na badaniu zarówno całej populacji (dobór celowy), jak i na doborze kilku prób z różnych populacji, które były badane niezależnie od siebie, pod określonym kątem (dobór prosty losowy).

4.2 Przebieg kontroli

Zarządzający podpisali protokoły, nie wnosząc do nich zastrzeżeń. Z powodu braku w MG danych na temat zwolnień podatkowych przedsiębiorców i zarządzających za rok 2010, pozyskano informacje w tym zakresie bezpośrednio w Ministerstwie Finansów.

W trakcie kontroli prowadzonej w Warmińsko-Mazurskiej SSE S.A., w związku z zasięgnięciem informacji w gminach, został ujawniony przypadek udzielenia przez gminę – Miasto Bartoszyce pomocy publicznej w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości przedsiębiorcy, który nie rozpoczął działalności gospodarczej w strefie. Przedsiębiorcy temu Minister Gospodarki cofnął w 2008 r. zezwolenie na prowadzenie działalności w strefie, o czym władze gminy nie wiedziały. Łączna kwota nienależnej ulgi wyniosła **172.772 zł**, a działania w celu jej odzyskania podjęły władze gminy, poinformowane przez kontrolera NIK.

Postępowanie kontrolne

Zastrzeżenia do protokołu zgłosił Minister Gospodarki. Domagał się w nich m.in. uzupełnienia protokołu o stanowisko RCL, w kwestii stawianego zarzutu braku podstaw prawnych do udzielania przedsiębiorcom strefowym po 26 grudnia 2006 r. dotacji w ramach WPW. O informację w tej kwestii kontroler wystąpił do RCL, w ramach podejmowanych dodatkowych czynności kontrolnych. Po ich zakończeniu, uzupełniony protokół został Ministrowi

⁶⁴ Z wyjątkiem wystąpienia do Ministra Gospodarki, które podpisał Wiceprezes NIK.

przedstawiony w dniu 9 września 2011 r. Minister Gospodarki w dniu 15 września 2011 r. ponownie zgłosił zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole uznając, że nie wszystkie poprzednie zastrzeżenia zostały przez kontrolera uwzględnione.

Komisja Odwoławcza w Departamencie Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK, 28 września 2011 r. oddaliła zastrzeżenia w całości.

Minister Gospodarki 19 października 2011 r. odmówił podpisania protokołu – co zgodnie z art. 57 ust. 4 ustawy o NIK, nie stanowiło przeszkód do jego podpisania przez kontrolera i realizacji ustaleń kontroli.

Działania podjęte po zakończeniu kontroli

W realizacji wyników kontroli kierownikom wszystkich kontrolowanych jednostek przekazano wystąpienia pokontrolne, zawierające oceny kontrolowanej działalności, a w 11 przypadkach – także uwagi i wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Kierownicy 3 jednostek kontrolowanych (SSE Małej Przedsiębiorczości S.A. w Kamiennej Górze, Katowickiej SSE S.A. oraz Łódzkiej SSE S.A.), do przekazanych wystąpień wnieśli zastrzeżenia, w sprawie zawartych w nich ocen, uwag i wniosków. Komisja Odwoławcza przy Delegaturze NIK w Bydgoszczy oddaliła w całości zastrzeżenia Zarządu SSE Małej Przedsię-

biorczości S.A. w Kamiennej Górze, a Katowickiej SSE S.A. – w całości uwzględniła. W przypadku Łódzkiej SSE S.A. wszystkie wniesione zastrzeżenia zostały ostatecznie uwzględnione przez Komisję Rozstrzygającą.

Odrębne wystąpienie pokontrolne przekazano Prezesowi Rady Ministrów, w którym wnioskowano o objęcie szczególnym nadzorem kwestii legalności oraz analiz opłacalności wsparcia finansowego państwa dla przedsiębiorców strefowych.

4.3 Finansowe rezultaty kontroli

W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości finansowe, w łącznej kwocie 233.612.019 zł, na co złożyły się:

A. *Finansowe lub sprawozdawcze skutki nieprawidłowości* – 233.197.396 zł, z tego:

- *uszczipienia środków* – 154.906 zł⁶⁵,
- *kwoty wydane z naruszeniem prawa* – 231.699.914 zł⁶⁶,
- *sprawozdawcze skutki nieprawidłowości* – 1.342.576 zł⁶⁷.

B. *Korzyści finansowe* – 414.623 zł, z tego:

- *pozyskane pożytki finansowe* – 241.851 zł⁶⁸,
- *oszczędności i pożytki finansowe innych podmiotów* – 172.772 zł⁶⁹.

⁶⁵ Str. 22-23, 27.

⁶⁶ Str. 19, 27.

⁶⁷ Str. 21, 25.

⁶⁸ Str. 22, 24.

⁶⁹ Str. 31.

Liczba ważnych zezwoleń

Lp.	Strefa	Obowiązu- jące w dniu 31.12. 2005	Wydane w 2006	Wydane w 2007	Wydane w 2008	Wydane w 2009	Wydane w 2010	Obowiązu- jące w dniu 31.12. 2010
1	Kamiennogórska	26	14	3	6	2	7	46
2	Katowicka	118	36	33	24	13	23	201
3	Kostrz.-Słubicka	70	26	24	14	8	12	112
4	Krakowska	21	12	11	9	12	9	58
5	Legnicka	41	15	5	7	2	4	53
6	Łódzka	59	23	19	20	20	25	142
7	Mielecka	73	10	14	22	23	22	150
8	Pomorska	42	16	16	6	8	12	75
9	Słupska	27	9	9	11	5	3	45
10	Starachowicka	45	19	10	18	5	5	70
11	Suwalska	62	1	2	4	3	4	56
12	Tarnobrzeska	81	17	19	21	8	15	121
13	Wałbrzyska	59	22	23	37	14	28	159
14	Warm.-Mazurska	43	10	13	6	8	8	66
Razem		767	230	201	205	131	177	1 354

ZAŁĄCZNIK NR 2

Poniesione nakłady inwestycyjne

Lp.	Strefa	Stan na 31 grudnia (narastająco – w mln zł):						
		2005	2006	2007	2008	2009	2010 %	
1	Kamiennogórska	606,0	1 000,8	1 216,0	1 332,9	1 436,2	1 551,1	2,12
2	Katowicka	7 713,9	10 197,2	11 760,1	13 843,7	16 025,3	16 869,6	23,04
3	Kostrz.-Słubicka	1 039,3	1 500,2	2 450,4	3 125,1	3 332,7	3 786,3	5,17
4	Krakowska	463,1	481,8	1 025,7	1 210,4	1 564,1	1 655,7	2,26
5	Legnicka	2 780,5	3 125,6	3 625,7	4 028,9	4 257,6	4 568,8	6,24
6	Łódzka	2 061,8	3 008,5	3 896,0	5 787,6	7 163,8	8 184,8	11,18
7	Mielecka	2 363,2	2 804,3	3 113,6	3 781,9	4 177,1	4 690,3	6,41
8	Pomorska	1 428,8	1 730,6	2 648,7	3 701,8	5 910,1	6 727,4	9,19
9	Słupska	135,6	517,3	615,8	728,3	769,1	963,6	1,32
10	Starachowicka	372,5	593,9	740,0	976,7	1 260,2	1 528,9	2 09
11	Suwalska	478,1	630,3	1 001,1	1 341,4	1 376,5	1 474,9	2,01
12	Tarnobrzeska	1 070,5	2 394,2	4 129,4	4 480,9	5 459,4	6 081,4	8,30
13	Wałbrzyska	4 596,5	5 872,1	7 855,2	9 633,9	11 219,8	12 105,4	16,53
14	Warm.-Mazurska	597,2	1 573,6	2 007,6	2 442,5	2 637,8	3 033,4	4,14
Razem		25 707,0	35 430,3	46 085,2	56 416,0	66 589,7	73 221,6	100,00

Utworzone miejsca pracy

Lp.	Strefa	Stan na 31 grudnia:					
		2005 ogółem	2006 ogółem utrzymane nowe	2007 ogółem utrzymane nowe	2008 ogółem utrzymane nowe	2009 ogółem utrzymane nowe	2010 ogółem utrzymane nowe
1	Kamiennogórska	2 329	3 302 73 3 229	5 033 265 4 768	4 470 265 4 204	4 087 271 3 816	4 349 273 4 076
2	Katowicka	21 690	32 204 5 315 26 889	35 285 4 763 30 522	42 831 7 981 34 850	40 724 9 041 31 683	43 473 9 181 34 292
3	Kostrz.-Ślubicka	7 241	10 075 5 121 4 954	12 891 5 359 7 532	16 326 5 290 11 036	15 601 5 285 10 316	17 252 309 11 943
4	Krakowska	3 823	4 711 1 481 3 230	5 566 1 833 3 733	7 781 2 037 5 744	8 594 2 456 6 138	8 936 2 515 6 421
5	Legnicka	5 385	6 945 216 6729	8 104 281 7 823	8 716 291 8 425	8 079 267 7 812	8 803 254 8 549
6	Łódzka	5 380	8 172 1 395 6 777	14 756 4 645 10 111	19 072 5 983 13 089	20 844 6 202 14 642	23 248 6 531 16 717
7	Mielecka	11 003	11 983 763 11 220	13 104 882 12 222	15 824 3 503 12 321	15 558 3 605 11 953	16 516 3 827 12 689
8	Pomorska	10 152	12 013 5 803 6 210	17 493 6 580 1913	19 309 5 799 13 510	19 500 5 154 14 346	19 275 4 987 14 288
9	Słupska	1 541	1 926 173 1 753	2 180 193 1 987	2 733 753 1 980	2 383 729 1 654	2 683 723 1 960
10	Starachowicka	4 830	6 055 2 030 4 026	6 970 2 066 4 904	7 809 3 257 4 552	6 512 3 421 3 091	6 349 3 403 2 946
11	Suwalska	3 739	4 090 0 4 090	5 096 133 4 963	5 132 133 4 999	5 026 133 4 893	5 958 888 5 070
12	Tarnobrzeska	10 306	14 755 4 334 10 421	18 799 3 102 15 697	22 228 6 506 15 722	23 335 6 660 16 675	27 832 7 749 20 083
13	Wałbrzyska	18 789	22 980 7 925 15 055	28 673 8 509 20 164	30 924 9 286 21 638	28 473 9 544 18 929	30 057 7 545 22 512
14	Warm.-Mazurska	5 960	7 206 3 521 3 685	8 415 3 833 4 582	8 933 3 833 5 100	9 799 4 819 4 980	10 558 4 963 5 595
Razem		112 168	146 417 38 150 108 267	182 365 42 444 139 921	212 088 54 918 157 170	208 515 57 587 150 928	225 289 58 148 167 141

Zagospodarowanie obszaru stref

Lp.	Strefa stan na 31 grudnia	Obszar strefy (ha)	Grunty zagospodaro- wane (ha)	Grunty niezagospoda- rowane (ha)	Stopień zagospodaro- wania gruntów (%)
		2006 2008 2010	2006 2008 2010	2006 2008 2010	2006 2008 2010
1	Kamiennogórska	240,72 338,70 367,14	147,61 171,45 182,70	93,11 167,25 184,44	61,32 50,62 49,76
2	Katowicka	1 189,16 1 544,18 1 917,68	773,04 984,95 1 018,27	416,11 559,23 899,41	65,01 63,78 53,10
3	Kostrz.-Słubicka	806,89 1 186,38 1 267,49	558,69 761,46 787,31	248,20 424,92 480,18	69,24 64,18 62,12
4	Krakowska	264,48 416,67 523,40	218,89 299,36 322,13	45,59 117,32 201,27	82,76 71,84 61,55
5	Legnicka	416,80 457,49 1 041,84	279,15 314,94 281,78	137,65 142,55 760,06	66,97 68,84 27,04
6	Łódzka	511,64 908,20 1 198,70	395,43 657,10 805,40	116,20 251,10 393,30	77,29 72,35 67,19
7	Mielecka	707,12 925,67 1 134,96	548,18 718,05 797,96	158,94 207,62 337,00	77,52 77,57 70,30
8	Pomorska	677,02 1 161,87 1 239,96	462,14 804,37 951,29	214,88 357,50 288,67	68,26 69,23 76,71
9	Słupska	219,12 401,09 401,09	157,35 217,24 244,21	61,78 183,85 156,88	71,81 54,16 60,89
10	Starachowicka	329,74 580,76 595,81	250,80 364,20 370,42	78,95 216,57 225,39	76,06 62,71 62,17
11	Suwalska	288,94 342,77 342,77	198,19 233,00 235,58	90,74 109,77 107,19	68,59 67,98 68,73
12	Tarnobrzeska	1 049,19 1 336,44 1 551,91	897,85 1 025,37 1 050,59	151,33 311,07 501,32	85,58 76,72 67,70
13	Wałbrzyska	939,43 1 544,68 1 685,13	798,26 1 083,17 1 144,92	141,16 461,51 540,21	84,97 70,12 67,94
14	Warm.-Mazurska	524,07 700,21 838,94	337,51 519,10 596,11	186,56 181,11 242,83	64,40 74,13 71,06
Razem		8 164,31 11 845,11 14 106,82	6 023,11 8 153,74 8 788,67	2 141,20 3 691,37 5 318,15	73,77 68,84 62,30

Zestawienie wieloletnich programów wsparcia

L. P.	Nazwa programu i okres jego realizacji (nr i data uchwały RM)	Nakłady na realizację ogółem		Kwota środków z budżetu państwa w roku – plan/wykonanie				
		Łączne planowane w tym:	Z budżetu państwa plan./ wyk.	2006	2007	2008	2009	2010
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Wsparcie finansowe inwestycji (WFI) realizowanej przez Shell Polska Sp. z o.o. w Zabierzowie pn. Shell SSC Kraków w latach 2006-2010 (uchwała nr 31/2006 RM z 21. 03. 2006)	27 704,0	3 256,0 /3 256,0	610,5 /610,5	854,7 /854,7	1 180,3 /1 180,3	407,0 /407,0	203,5 /203,5
2.	WFI realizowanej przez Bridgestone Stargard Sp. z o.o. w Stargardzie Szczecińskim pn. Fabryka opon do samochodów ciężarowych i do autobusów w latach 2006-2010 (uchwała nr 178/2006 z 24.10.2006)	794 000,0	9 252,5	0/0	0/0	4 326,5 /3 504,5	2 066,0 /660,5	2 856,0 /2 856,0
3.	jw. – zmiana kwoty i lat udzielania dotacji (uchwała nr 218/2006 z 28.12.2010)	794 000,0	6 389,0 /6 658,5	Lata 2006 – 2009 razem ⁷⁰			3 895,4	2 493,6 /2 493,6
4.	WFI realizowanej przez Sharp Manufacturing Poland Sp. z o.o. w Łysomicach pn. Fabryka modułów LCD w latach 2006-2010 (uchwała nr 190/2006 z 14.11.2006)	777 715,0	89 707,4	17 358,3 /0	41 132,2 /41 132,2	18 799,4 /13 569,5	5 867,0 /1 500,0	6 550,5
5.	Jw. – zmiana czasu realizacji Programu na lata 2006-2011 i planu nakładów (uchwała nr 220/2010 z 28.12.2010)	579 595,3	56 157,6 /56 458,6	Lata 2006 – 2009 razem			53 240,0	256,8 /256,8
6.	WFI realizowanej przez Toshiba Television Central Europe Sp. z o.o. w Kobierzycach pn. Fabryka odbiorników tv i radiowych oraz urządzeń do rejestracji i odtwarzania dźwięku i obrazu w latach 2007-2010 (uchwała nr 27/2007 z 2.03.2007)	236 745,6	27 842,9	x	13 688,4 /13 390,6	6 589,9 /6 589,9	4 529,9 /3 787,7	3 034,7
7.	Jw. – zmiana czasu realizacji Programu na lata 2007-2013 i planu nakładów (uchwała nr 212/2010 z 14.12.2010)	212 048,9	21 350,3 /24 144,6	Lata 2006 – 2009 razem			20 974/	376,3 /376,3
8.	WFI realizowanej przez Dell Products (Poland) Sp. z o.o. w Łodzi pn. Dell – Europejski Zakład Produkcyjny w Łodzi w latach 2007-12 (uchwała nr 39/2007 z 15.03.2007)	979 684,8	133 479,3	0/0	21 009,2	23 899,4	22 033,5	18 202,5

⁷⁰ Dotyczy kolumny 8.

9.	Jw. – zwiększenie planu nakładów z budżetu (uchwała nr 183/2008 z 12.09.2008)	979 684,8	148 720,8 /97 333,8	x	0/0	60 150,1 /45 000,0	22 033,5 /37 183,6	18 202,4 /0
10	WFI realizowanej przez Indesit Company Polska Sp. z o.o. w Radomiu pn. Fabryka zmywarek i pralek w latach 2007-2010 (uchwała nr 46/2007 z 21.03.2007)	324 000,0	11 485,2	x	0	2 716,3	6 467,5	2 301,4
11	Jw. – zmiana planu nakładów i czasu realizacji Programu na lata 2007-2013 (uchwała nr 249/2006 z 22.12.2009)	324 000	9 581,0 /9 663,8	x	0/0	2 646,2 /0	2 613,2 /5 103,1	1 914,5 /1 914,5
12	WFI realizowanej przez Toyota Motor Manufacturing Poland Sp. z o.o. w Wałbrzychu pn. Fabryka sześciobiegowych skrzyń biegów w latach 2007–2010 (uchwała Nr 172/2007 z 2.10. 2007)	556 979,5	10 189,0	x	2 896,4	5 195,9	1 594,5	502,2
13	Jw. – zmiana lat dotacji z budżetu państwa (uchwała Nr 182/2008 z 12.09.2008)	534 751,0	10 189,0 /9 507,5	x	0/0	8 092,3 /7 410,8	1 594,5 /1 594,5	502,2 /502,2
14	WFI realizowanej w Nowej Soli przez Funai Electric (Polska) Sp. z o.o. pn. Fabryka sprzętu RTV w latach 2007-2010 (uchwała Nr 175/2007 z 2.10. 2007)	90 049,8	5 414,0	x	2 500,0 /2 500,0	584,5 /448,3	1 293,5 /0	1 036,0
15	zmiana nazwy: WFI realizowanej w Nowej Soli przez Funai Electric Europe Sp. z o.o. pn. Fabryka sprzętu RTV w latach 2007-2012 oraz planu nakładów i dotacji (uchwała Nr 179/2010 z 2.11.2010)	86 035,9	3 563,9 /2 948,3	Lata 2007-2009 razem			2 030,3	183,6 /0
16	WFI realizowanej przez TPV Displays Polska Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp pn. Fabryka telewizorów plazmowych i paneli LCD w latach 2007-2010 (uchwała Nr 202/2007 z 10.10. 2007)	248 787,0	9 360,0 /9 360,0	x	156,0 /156,0	4 524,0 /4 524,0	1 560,0 /1 560,0	3 120,0 /3 120,0
17	WFI realizowanej przez Johnson Controls Siemianowice Sp. z o.o. w Siemianowicach Śląskich pn. Fabryka metalowych komponentów do siedzeń samochodowych w latach 2007-2010 (uchwała Nr 193/2007 z 17.10. 2007)	192 980,0	3 314,5 /3 201,8	x	1 193,2 /1 080,5	1 322,5 /1 322,5	202,2 202,2	596,6 596,6

18	WFI realizowanej przez HCL Poland Sp. z o.o. w Krakowie pn. Centrum Usług Wsparcia Biznesu w latach 2007-2011 (uchwała Nr 305/2007 z 18.12.2007)	10 205,1	1 170,0 /1 109,1	x	0/0	468,0/0	280,8 /561,0	421,2 /266,7
19	WFI realizowanej przez Nidec Motors & Actuators (Poland) Sp. z o.o. w Niepołomicach k. Krakowa pn. Fabryka silników i napędów elektrycznych dla przemysłu motoryzacyjnego w l. 2008-2013 (uchwała Nr 173/2008 z 2.09.2008)	56 293,4	2 925,0	x	x	292,5 /292,5	585,0 /300,7	585,0
20	Jw. – zmiana nakładów i czasu realizacji Programu na lata 2008 – 2013 (uchwała Nr 146/2010 z 14.09.2010)	47 600,0	1 462,5 /760,5	Lata 2008 -2009 razem			593,2	167,3 /167,3
21	WFI realizowanej przez Cadbury Wedel Sp. z o.o. pn. Budowa innowacyjnego i proekologicznego zakładu produkcji wyrobów czekoladowych w Skarbimierzu oraz rozbudowa istniejącej fabryki wyrobów czekoladowych w Bielaniech Wrocławskich w latach 2008-2012 (uchwała Nr 236/2008 z 4.11.2008)	959 990,0	14 179,5	x	x	2 694,1	3 921,1	3 180,0
22	Jw. Zmiana czasu realizacji Programu na lata 2008–2016 i wysokości nakładów (uchwała Nr 255/2009 z 22.12.2009)	959 990,0	14 179,5 /11 328,9	x	x	2 112, /0	3 892,3 /6 412,3	2 396,5 /2 396,5
23	WFI realizowanej przez Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o. w Polkowicach pn. Linia produkcyjna nowej generacji Diesla 1,6 TDI Common Rail w latach 2009 i 2010 (uchwała Nr 222/2009 z 8.12.2009 r.)	238 520,0	11 700,0 /11 700,0	x	x	x	5 633,2 /5 633,2	6 066,8 6 066,8
24	WFI realizowanej przez MTU Aero Engines Polska Sp. z o.o. w Tajęcinie k. Rzeszowa pn. Centrum produkcyjne komponentów do silników lotniczych, centrum serwisowe silników oraz centrum inżynieryjne (B i R) w latach 2009-2012 (uchwała Nr 245/2009 z 22.12.2009)	258 355,5	12 485,2 /10 441,3	x	x	x	8 759,0 /8 519,0	2 197,1 /1 922,4

25	WFI realizowanej przez Fiat Powertrain Technologies Poland Sp. z o.o. w Bielsku Białej pn. Zakład Produkcji małych silników benzynowych w latach 2010-2013 (uchwała Nr 246/2009 z 22.12.2009)	673 200,0	14 704,0	x	x	x	x	7 190,8
26	Jw. – zmiana lat dofinansowania z budżetu na 2011–2013 (uchwała nr 142/2010 z 31.08. 2010)	673 200,0	14 704,0 /0	x	x	x	x	x
27	WFI realizowanej przez Fujitsu Services Sp. z o.o. w Łodzi pn. Centrum Wsparcia Technicznego i Obsługi Klientów w latach 2009-2011 (uchwała Nr 250/2009 z 22.12.2009)	5 000,0	1 416,6 /944,4	x	x	x	472,2 /472,2	472,2 /472,2
28	WFI realizowanej przez Steria Polska Sp. z o.o. w Katowicach pn. Globalne Centrum Wsparcia Procesów IT w latach 2009-2011 (uchwała Nr 252/2009 z 22.12.2009)	1 393,8	2 400,1 /2080,5	x	x	x	1 601,0 /1 601,0	479,5 /479,5
29	WFI realizowanej przez Ford Werke GmbH w Tychach pn. Uruchomienie produkcji nowego samochodu Ford Ka w latach 2009 i 2010 (uchwała Nr 253/2009 z 22.12.2009)	314 900,0	16 750,0 /16 750	x	x	x	11 139,9 /11 139,9	5 610,1 /5 610,1
30	WFI realizowanej przez Orion Elektric (Poland) Sp. z o.o. w Łysomicach pn. Fabryka telewizorów ciekłokrystalicznych w latach 2010-2014 (uchwała Nr 44/2010 z 23.03.2010)	165 455,5	26 526,7 /9 841,1	x	x	x	x	9 841,1 /9 841,1
31	WFI realizowanej przez Goodrich Aerospace Poland Sp. z o.o. w Jasionce k. Rzeszowa pn. Fabryka podwozi do samolotów w latach 2010–2014 (uchwała Nr 66/2010 z 4.05.2010)	149 600,0	12 570,1 /569,8	x	x	x	x	569,8 /569,8
32	WFI realizowanej przez IBM Global Services Delivery Centre Polska Sp. z o.o. we Wrocławiu pn. Centrum usług wspólnych IT – IDC (Integrated Delivery Center) w latach 2010-2013 (uchwała Nr 149/2010 z 14.09.2010)	314 900,0	31 500,0 /3 870,0	x	x	x	x	3 870,0 /3 870,0
Łączne wydatki z budżetu na realizację postanowień uchwał RM:			291 928,6	610,5	59 114,0	83 842,4	107 235,8	41 125,9

Wynik finansowy spółek zarządzających strefami

Spółka zarządzająca	Wynik finansowy w roku (w tys. zł):					
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r. ⁷¹	2009 r.	2010 r.
SSE Małej Przedsiębiorczości S.A. (strefa Kamiennogórska)	1 505	3 139	234	23	146	300
Katowicka SSE S.A.	3 269	2 220	3 668	8 821	4 040	5 260
Kostrzyńsko - Słubicka SSE S.A.	9 764	5 347	10 049	4 348	1 897	301
Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o.	756	1 949	154	695	184	452
Legnicka SSE S.A.	1 851	1 840	8 249	6 592	1 374	1 417
Łódzka SSE S.A.	2 460	2 303	6 652	7 285	7 392	6 406
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie / Oddział w Mielcu	5 547	5 102	7 215	8 786	5 206	6 345
Pomorska SSE Sp. z o.o.	-1 378	1 427	6 689	25 070	1 336	22 863
Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (strefa słupska)	111	1 117	1 878	2 440	897	1 720
SSE „Starachowice” S.A.	122	154	177	284	249	133
Suwalska SSE S.A.	268	-2 100	-922	-294	- 1 261	-1 848
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie / Oddział w Tarnobrzegu	5 908	4 413	4 032	5 615	4 898	4 802
Wałbrzyska SSE „Invest-Park” Sp. z o.o.	7 603	10 377	31 990	38 177	5 941	22 708
Warmińsko-Mazurska SSE S.A.	15	-1 681	15 693	-1 754	2 641	245

⁷¹ Wynik po korekcie – dane pochodzące od zarządzających, stan na czas kontroli.

Wartość aktywów spółek zarządzających strefami

Spółka zarządzająca	Wartość aktywów – stan na 31 grudnia (w tys. zł):					
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r. ⁷²	2009 r.	2010 r.
SSE Małej Przedsiębiorczości S.A.	14 962	17 142	16 987	15 938	16 118	16 197
Katowicka SSE S.A.	27 433	32 684	53 435	45 857	48 419	95 449
Kostrzyńsko - Słubicka SSE S.A.	77 697	83 974	92 898	106 933	104 099	100 112
Krakowski Park Technologiczny	4 299	4 916	20 384	21 727	23 722	45 898
Legnicka SSE S.A.	39 848	51 398	48 662	53 230	53 868	52 904
Łódzka SSE S.A.	33 234	38 732	46 828	51 071	56 924	65 441
ARP S.A. Oddział w Mielcu	100 072	107 731	123 888	133 714	135 245	145 236
Pomorska SSE Sp. z o.o.	72 884	173 852	183 985	228 853	261 337	331 712
Pomorska Agencja Rozwoju Reg.	14 251	23 975	25 939	30 245	40 280	44 182
SSE "Starachowice" S.A.	14 983	15 200	15 519	16 226	16 365	16 525
Suwalska SSE S.A.	26 790	26 250	23 058	25 366	24 245	22 758
ARP S.A. Oddział w Tarnobrzegu	45 543	49 521	56 131	63 624	68 521	75 974
Wałbrzyska SSE "Invest-Park"	115 836	130 740	156 835	194 291	202 608	224 282
Warmińsko-Mazurska SSE S.A.	37 015	35 736	54 735	51 619	46 643	46 728

⁷¹ Wynik po korekcie – dane pochodzące od zarządzających, stan na czas kontroli.

Rentowność aktywów spółek zarządzających strefami⁷³

Spółka zarządzająca	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r. ⁷⁴	2009 r.	2010 r.
SSE Małej Przedsiębiorczości S.A.	10,1%	18,3%	1,4%	0,1%	0,9%	1,8%
Katowicka SSE S.A.	11,9%	6,8%	6,9%	19,3%	8,3%	5,5%
Kostrzyńsko - Słubicka SSE S.A.	12,6%	6,4%	10,8%	4,07%	1,82%	0,30%
Krakowski Park Technologiczny	17,6%	39,6%	0,8%	3,2%	0,8%	1,0%
Legnicka SSE S.A.	4,6%	3,6%	17,0%	12,4%	2,6%	2,7%
Łódzka SSE S.A.	7,4%	5,9%	14,2%	14,3%	13,0%	9,8%
ARP S.A. Oddział w Mielcu	5,5%	4,7%	5,8%	6,6%	3,9%	4,4%
Pomorska SSE Sp. z o.o.	-1,9%	0,8%	3,6%	10,9%	0,5%	6,9%
Pomorska Agencja Rozwoju Reg.	0,8%	4,7%	7,2%	8,1%	2,2%	3,9%
SSE „Starachowice” S.A.	0,8%	1,0%	1,1%	1,8%	1,5%	0,8%
Suwalska SSE S.A.	1,0%	-8,0%	-4,0%	-1,2%	-5,2%	-8,1%
ARP S.A. Oddział w Tarnobrzegu	13,0%	8,9%	7,2%	8,8%	8,2%	7,4%
Wałbrzyska SSE „Invest-Park”	6,6%	7,9%	20,4%	19,6%	2,9%	10,1%
Warmińsko-Mazurska SSE S.A.	0,0%	-4,7%	28,7%	-3,4%	5,7%	0,5%

⁷³ Zys netto/aktywa ogółem; wartość pożądana – max.

⁷⁴ Wynik po korekcie – dane pochodzące od zarządzających, stan na czas kontroli.

Płynność bieżąca spółek zarządzających strefami⁷⁵

Spółka zarządzająca	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
SSE Małej Przedsiębiorczości S.A.	2,0	6,3	2,2	7,8	11,3	15,5
Katowicka SSE S.A.	5,3	4,3	4,9	5,5	18,0	5,4
Kostrzyńsko - Słubicka SSE S.A.	5,8	5,3	9,1	3,7	5,9	7,0
Krakowski Park Technologiczny	18,0	6,2	0,3	3,4	5,2	35,0
Legnicka SSE S.A.	3,0	1,7	10,3	35,6	72,4	45,8
Łódzka SSE S.A.	11,2	4,5	5,2	7,0	16,3	6,9
ARP S.A. Oddział w Mielcu	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7
Pomorska SSE Sp. z o.o.	1,7	2,7	2,0	4,9	2,0	1,3
Pomorska Agencja Rozwoju Reg.	26,8	81,9	22,6	41,9	33,2	75,6
SSE „Starachowice” S.A.	17,7	19,3	11,1	8,0	10,3	10,8
Suwalska SSE S.A.	3,8	5,3	3,6	8,6	2,6	0,2
ARP S.A. w Oddział w Tarnobrzegu	0,7	0,8	0,6	0,5	0,6	0,4
Wałbrzyska SSE „Invest-Park”	73,2	19,0	55,9	86,3	21,4	60,0
Warmińsko-Mazurska SSE S.A.	18,8	11,6	4,2	2,0	8,8	27,4

⁷⁵ Majątek obrotowy / zobowiązania bieżące; wartość pożądana: 1,6 – 2,0.

Nakłady na budowę infrastruktury

Strefa	2006 r.		2007 r.		2008 r.		2009 r.		2010 r.	
	Zarząd	Inni	Zarząd	Inni	Zarząd	Inni	Zarząd	Inni	Zarząd	Inni
Kamienogórska	1,9	0,0	5,9	2,9	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0
Katowicka	2,7	37,3	4,3	27,6	7,2	16,4	1,6	32,1	0,7	25,3
Kostrzyńsko-Słub.	6,4	2,2	12,9	2,2	5,3	25,1	2,8	15,7	2,6	13,2
Krakowska	0,0	0,0	0,4	0,0	19,8	17,4	1,6	0,0	8,8	0,0
Legnicka	0,0	0,0	1,2	0,0	2,1	1,6	0,1	0,0	2,1	0,0
Łódzka	1,6	2,6	5,3	92,5	6,6	10,3	0,8	38,2	4,0	51,1
Mielecka	5,1	0,0	7,6	32,7	7,9	67,5	1,8	20,6	4,7	33,8
Pomorska	23,0	11,5	60,3	2,5	45,1	11,6	16,8	0,0	81,1	0,0
Słupska	0,2	0,0	0,1	0,1	0,8	2,1	0,0	6,3	0,6	15,5
Starachowicka	0,5	0,0	0,1	0,5	0,1	0,5	0,0	0,1	0,0	0,4
Suwalska	0,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tarnobrzeska	51,2	5,0	24,7	18,0	16,4	19,2	3,4	9,4	13,5	19,8
Wałbrzyska	14,6	26,2	7,3	41,9	0,0	37,1	0,5	40,8	1,4	31,9
Warmińsko-Maz.	0,4	0,0	0,0	36,3	0,0	35,2	0,0	5,4	0,0	41,2
Razem (w mln zł):	108,2	84,8	130,1	257,2	111,5	244,0	29,4	168,7	119,8	232,2
Ogółem (w mln zł):	193,0		387,3		355,5		198,1		352,0	

Pomoc publiczna udzielona w latach 2006-2010 przez gminy przedsiębiorcom działającym w SSE

Lp.	Strefa	Charakter udzielonej pomocy (w zł):		
		Wielkość części rekompensującej subwencji ogólnej	Zwolnienia przedmiotowe w podatkach lokalnych -skutek finansowy dla budżetu	Wielkość zwolnień z opłaty adiacenckiej
1.	Kamiennogórska	-	4.736.576	-
2.	Katowicka	34.070.084	20.614.616	-
3.	Kostrzyńsko-Słubicka	1.603.852	22.984.278	-
4.	Krakowska	-	2.208.259	-
5.	Legnicka	2.909.926	12.431.950	-
6.	Łódzka	774.480	33.552.428	-
7.	Mielecka	10.153.930	7.996.159	-
8.	Pomorska	1.310.365	20.683.982	-
9.	Słupska	10.941	7.653.390	-
10.	Starachowicka	-	843.370	-
11.	Suwalska	67.497	1.383.089	-
12.	Tarnobrzeska	1.014.606	30.905.252	-
13.	Wałbrzyska	15.269.063	66.120.947	3.464
14.	Warmińsko-Mazurska	41.322	9.071.922	-
	Razem:	67.226.066	241.186.218	3.464
	Łączna pomoc:	308.415.748		

Pomoc publiczna udzielona w latach 2006-2010 przez powiaty przedsiębiorcom działającym w SSE

Lp.	Starostwo	Wielkość udzielonej pomocy z tytułu (w zł):		
		Refundacji kosztów wyposażenia miejsc pracy	Refundacji kosztów opłaconych składek	Zwrotu kosztów wynagrodzenia (prace interwencyjne, roboty publiczne)
1.	Kamienogórska	223.858	-	205.138
2.	Katowicka	407.789	-	51.807
3.	Kostrzyńsko-Słubicka	829.929	-	212.391
4.	Krakowska	343.770	-	41.388
5.	Legnicka	205.200	-	186.623
6.	Łódzka	3.783.351	-	351.377
7.	Mielecka	744.955	-	499.448
8.	Pomorska	1.209.320	-	48.000
9.	Słupska	839.731	-	-
10.	Starachowicka	3.500.600	60.600	4.100
11.	Suwalska	321.280	-	35.102
12.	Tarnobrzewska	1.143.977	29.464	725.762
13.	Wałbrzyska	791.184	-	209.539
14.	Warmińsko-Mazurska	1.194.571	-	111.158
	Razem:	15.539.515	90.064	2.681.833
	Łączna pomoc:	18.311.412		

Pomoc publiczna udzielona w latach 2006-2010 przez samorządy województw przedsiębiorcom działającym w SSE

Lp.	Województwo	Zwolnienie z opłat z tytułu wyłączenia gruntów (w zł)	Inne formy pomocy	
			Forma	Wartość nominalna pomocy (w zł)
1	2	3	4	5
1.	Zachodniopomorskie	12.197.500	1/ pomoc o charakterze doradczym 2/ pomoc inwestycyjna	41.300 3.874.210
2.	Pomorskie	-	1/ pomoc szkoleniowa 2/ pomoc de minimis 3/ pomoc inwestycyjna 4/ rekompensata za realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym 5/ inna pomoc w sektorze transportu	1.988.898 309.223 1.451.800 1.910.817 1.270.375
3.	Kujawsko-Pomorskie	6.476.217	-	-
4.	Lubuskie	-	1/ pomoc szkoleniowa 2/ pomoc de minimis 3/ pomoc inwestycyjna 4/ inna 5/ umorzenie opłaty za korzystanie ze środowiska 6/ pomoc na usługi doradcze	2.498.810 474.162 13.340.675 4.928.637 984.790 130.000
5.	Małopolskie	379.350	pomoc de minimis	1.165.862
6.	Śląskie	84.448	-	-
7.	Dolnośląskie	28.459.593	-	-
8.	Podkarpackie	-	-	-
9.	Podlaskie	-	-	-
10.	Warmińsko-Mazurskie	-	1/ pomoc inwestycyjna 2/ pomoc de minimis	48.331.359 6.731
11.	Wielkopolskie*	brak danych	brak danych	brak danych
12.	Świętokrzyskie	-	-	-
13.	Opolskie	-	pomoc inwestycyjna	8.680.257
14.	Mazowieckie	-	pomoc inwestycyjna	4.778.706
15.	Łódzkie	-	-	-
16.	Lubelskie	-	-	-
Razem:		47.597.108	X	96.166.612
Razem (3+5):		143.763.720		

*Do czasu zakończenia kontroli Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie udzielił ostatecznej odpowiedzi.

Pomoc de minimis udzielana w SSE w latach 2006-2010

Podmioty udzielające pomocy	Forma pomocy	2006	2007	2008	2009	2010	Suma końcowa
Urzędy skarbowe				424.572	6.082.806		6.507.378
	A2.3			424.572	6.082.806		6.507.378
Prezydenci i burmistrzowie miast, wójtowie gmin			1.369.736	1.673.286	1.915.595	1.992.517	6.971.134
	A2.1		1.339.815	1.672.163	1.332.495	1.992.517	6.336.990
	A2.11		941				941
	A2.3				586.349		586.349
	A2.4		22.670				22.670
	A2.8				16.751		16.751
	C2.2		6.310	746			7.056
	C3.1			377			377
Starostowie powiatów				7.341			7.341
	A1.4			7.341			7.341
Suma końcowa		0	1.369.736	2.105.196	8.018.401	1.992.517	13.485.852

Pomoc regionalna udzielana w ramach tzw. programów strefowych i pomocy istniejącej w latach 2006-2010

Podmioty udzielające pomocy	Program pomocowy	Forma pomocy	2006	2007	2008	2009	2010	Suma końcowa
Urzędy skarbowe								
PI		A2.1	480.131.281	529.411.235	538.776.661	554.264.220	501.947.347	2.604.530.744
		A2.3	38.719.053	148.973.592	158.095.956	54.478.689	46.781.216	447.048.506
PL 39/2004		A2.1	274.660.727	513.827.750	656.185.384	501.177.081	773.352.878	2.719.203.820
		A2.2	157.270.191	237.774.247	240.210.055	68.917.682	26.798.164	730.970.340
X193/2009		A2.2	1.121.464					1.121.464
		A2.3	107.166.303	276.053.503	415.975.329	432.259.399	746.554.714	1.978.009.248
XR98/2007		A2.8	9.055.268					9.055.268
		A2.3			86.668	2.653.709	3.808.828	6.549.205
		A2.1		15.012.124	17.664.879	52.360.248	93.653.765	178.691.016
		A2.3		15.012.124	16.824.969	423.120	51.898.196	17.248.089
		A2.5			839.911	38.932	93.653.765	161.403.996
								38.932
Prezydenci i burmistrzowie miast, wójtowie gmin			11.442.119	13.427.075	15.895.298	15.521.965	16.339.121	72.625.578
PI		A2.1.		1.014.606				1.014.606
PL 40/2004		A2.1	9.540.044	9.087.296	12.671.957	12.611.828	13.120.905	57.032.030
		A2.8	9.537.666	9.087.296	12.671.957	12.611.828	13.120.905	57.029.652
PL 41/2004		A2.9						1.954
		A2.8	1.902.075	3.325.173	3.223.341	2.910.137	3.218.216	14.578.942
Urzędy centralne				5.121.200	1.524.400		279.928	6.925.528
XR 173/2007		A1.1		5.121.200	1.524.400		279.928	6.925.528
				5.121.200	1.524.400	279.928		6.925.528
Suma końcowa			766.234.127	1.076.799.384	1.230.133.290	1.125.977.224	1.389.381.866	5.588.525.891

PI – pomoc istniejąca

Formy pomocy:

A1.1 – dotacja

A1.4 – refundacja

A2.1 – zwolnienie z podatku

A2.2 – odliczenie od podatku

A2.3 – obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania

lub wysokości podatku

A2.4 – obniżenie wysokości opłaty

A2.5 – zwolnienie z opłaty

A2.8 – umorzenie zaległości podatkowej wraz z odsetkami

A2.9 – umorzenie odsetek od zaległości podatkowej

A2.11 – umorzenie odsetek za zwłokę z tytułu opłaty (składki, wpłaty)

C2.2 – rozłożenie na raty płatności podatku

C3.1 – rozłożenie na raty płatności zaległości podatkowej lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami

PI 39/2004, X193/2009, XR98/2007, PI 40/2004, PL 41/2004, XR 173/2007 – programy

pomocy regionalnej

Pomoc regionalna udzielana jako pomoc indywidualna w latach 2006-2010

Numer sprawy	Beneficjent pomocy	2006	2007	2008	2009	2010	Ogółem 2006-2010
C 46/2008	Dell Products (Poland) Sp. z o.o.				148 720 840,00		148 720 840,00
N 107/2006	IBM Polska Sp. z o.o.	813 610,00					813 610,00
N 200/2010	Global e-Business Operations Sp. z o.o.					9 975 250,00	9 975 250,00
N 245/2006	LG Philips LCD Poland Sp. z o.o.	176 018 246,99	16 207 601,03				192 225 848,02
N 246/2006	Ohsung [Dong Seo] Display Poland Sp. z o.o.	16 747 500,69					16 747 500,69
N 247/2006	Lucky SMT Sp. z o.o.	4 190 770,82					4 190 770,82
N 248/2006	LG Dong Yang Electronics Sp. z o.o.	22 094 497,26					22 094 497,26
N 249/2006	LG Heesung Electronics Poland Sp. z o.o.	76 956 678,00					76 956 678,00
N 250/2006	LG Chem Poland Sp. z o.o.	24 782 785,00					24 782 785,00
N 251/2006	LG Innotek Poland Sp. z o.o.	28 267 965,50					28 267 965,50
N 256/2006	LG Electronics Wrocław Sp. z o.o.	31 883 991,55					31 883 991,55
N 257/2006	LG Electronics Wrocław Sp. z o.o.	22 649 418,36					22 649 418,36
N 293/2009	Samsung Electronics Polska Sp. z o.o.				3 740 000,00		3 740 000,00
N 299/2007	LIP - PL - Sharp Manufacturing Poland Sp. z o.o.			89 707 430,00			89 707 430,00
N 307/2010	Atos Origin IT Services Sp. z o.o.					2 618 500,00	2 618 500,00
N 338/2009	UniCredit Processes & Administration Società per Azioni Spółka Akcyjna Oddział w Polsce				2 707 440,00		2 707 440,00
N 360/2008	State Street Services (Poland) Limited Sp. z o.o.				1 856 000,00		1 856 000,00
N 37/2006	Volvo Sp. z o.o.	2 610 473,00					2 610 473,00
N 406/2008	Robert Bosch Sp. z o.o.				1 093 950,00		1 093 950,00
N 433/2008	UPS Polska Sp. z o.o.				752 712,00		752 712,00
N 433/2010	Citibank International Plc Oddział w Polsce					1 425 550,00	1 425 550,00
N 447/2009	TietoEnator Sp. z o.o.					5 625 500,00	5 625 500,00
N 447/2010	Geoban S.A. Oddział w Polsce					1 647 195,00	1 647 195,00
N 489/2008	Pomoc na inwestycję technologiczną dla Spółki Polski Lek S.A.			3 083 062,50			3 083 062,50
N 522/2008	Franklin Templeton Investments Poland Sp. z o.o.				4 962 500,00		4 962 500,00
N 529/2005	Wrozamet SA	3 502 876,00					3 502 876,00
N 535/2006	Shell Polska Sp. z o.o.		3 256 000,00				3 256 000,00
N 578/2007	Carlsberg Accounting Service Centre Sp. z o.o.			982 000,00			982 000,00
N 618/2005	LG Electronics Mława	35 856 000,00					35 856 000,00
N 629/2005	Hewlett Packard	8 640 000,00					8 640 000,00
N 630/2005	MAN Truck Sp. z o.o.	52 494 007,00					52 494 007,00
N 633/2008	Ford-Werke GmbH "Launching the production of a new car, Ford Ka, in the years 2009-2010"				16 750 000,00		16 750 000,00
N 649/2008	SWS Business Process Outsourcing Poland Sp. z o.o.				1 107 040,00		1 107 040,00
N 721/2007	Reuters Europe S.A.			1 071 900,00			1 071 900,00
N 743/2007	MAN Accounting Center Sp. z o.o.			1 286 280,00			1 286 280,00
N 744/2007	Zensar Technologies Limited Oddział w Polsce			1 092 000,00			1 092 000,00
N 828/2006	Bridgestone Stangard Sp. z o.o.		9 252 482,00				9 252 482,00
N 901/2006	Orion Electric (Poland) Sp. z o.o.					26 526 740,00	26 526 740,00
N 903/2006	Johnson Controls Siemianowice Sp. z o.o.		3 314 502,00				3 314 502,00
N 904/2006	Funai Electric (Polska) Sp. z o.o.		5 413 980,00				5 413 980,00
N 905/2006	Toshiba		27 842 880,00				27 842 880,00
NN 4/2007	Delitissue Sp. z o.o.		6 581 747,10	1 974 746,00	2 029 569,00	2 010 937,00	12 596 999,10
SA.32.152(2010/X)	Program wieloletni pomocy - dotacja celowa dla IBM Global Services Delivery Centre Polska Sp. z o.o. na utworzenie nowych miejsc pracy					31 500 000,00	31 500 000,00
SA.32.153(2010/X)	Program wieloletni - dotacja celowa dla Goodrich Aerospace Poland Sp. z o.o. na utworzenie nowych miejsc pracy oraz dofinansowanie kosztów inwestycji					12 570 140,00	12 570 140,00
X128/2010	Pomoc regionalna ad hoc dla Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o.				11 700 000,00		11 700 000,00
X129/2010	Pomoc regionalna ad hoc dla Fujitsu Services Sp. z o.o.				1 416 600,00		1 416 600,00
X130/2010	Pomoc regionalna ad hoc dla MTU Aero Engines Polska Sp. z o.o.				12 485 241,00		12 485 241,00
X131/2010	Pomoc regionalna ad hoc dla Stenia Polska Sp. z o.o.				2 400 150,00		2 400 150,00
X200/2009	HCL Poland Sp. z o.o.			1 170 000,00			1 170 000,00
X281/2009	Nidec Motors & Actuators (Poland) Sp. z o.o.			2 925 000,00			2 925 000,00
X371/2010	Program wieloletni pomocy - dotacja na utworzenie nowych miejsc pracy dla Nokia Siemens Network Sp. z o.o.					4 616 800,00	4 616 800,00
X455/2009	Cadbury Wedel Sp. z o.o.			14 179 455,00			14 179 455,00
X655/2009	Toyota Motor Manufacturing Poland Sp. z o.o.			10 189 005,00			10 189 005,00
X949/2009	Pomoc regionalna ad hoc dla Wyższej Szkoły Filologii Hebrajskiej w Toruniu				2 550 000,00		2 550 000,00
XR8/2008	TPV Displays Polska Sp. z o.o.		9 360 000,00				9 360 000,00
XR9/2008	Indesit company Polska Sp. z o.o.		11 485 210,00				11 485 210,00
Suma końcowa		507 508 820,17	92 714 402,13	127 660 878,50	214 272 042,00	98 516 612,00	1 040 672 754,80

Wykaz ważniejszych aktów normatywnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 274 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. Nr 188, poz. 1840 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. Nr 118, poz. 746)
4. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.)
6. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.)
7. Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397 ze zm.)
8. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.)
9. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.)
10. Ustawa z dnia 20 marca 2002 r. o finansowym wspieraniu inwestycji (Dz. U. Nr 41, poz. 363 ze zm.) – uchylona z dniem 26 grudnia 2006 r.
11. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 ze zm.) – obowiązuje od dnia 26 grudnia 2006 r.
12. Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.)
13. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.)
14. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 ze zm.)
15. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.)
16. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.)
17. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach specjalnych stref ekonomicznych (Dz. U. Nr 232, poz. 1548 ze zm.)
18. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie udzielania wsparcia nowej inwestycji z Funduszu Strefowego (Dz. U. Nr 59, poz. 409 ze zm.)
19. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 2008 r. w sprawie warunków udzielania zwolnień od podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną (Dz. U. Nr 146, poz. 927)
20. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej (Dz. U. Nr 190, poz. 1402)

21. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 153, poz. 952 ze zm.)
22. Rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej: za rok 2006 – z dnia 28 maja 2007 r. (Dz. U. Nr 102, poz. 697), za rok 2007 – z dnia 21 kwietnia 2008 r. (Dz. U. Nr 84, poz. 509), za rok 2008 – z dnia 26 czerwca 2009 r. (Dz. U. Nr 108, poz. 905), za rok 2009 – z dnia 15 lipca 2010 r. (Dz. U. Nr 135, poz. 908), za rok 2010 – z dnia 13 czerwca 2011 r. (Dz. U. Nr 133, poz. 769)

Rozporządzenia w sprawie SSE oraz planów ich rozwoju:

1. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie suwalskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 224, poz. 2271 ze zm.), z dnia 1 lutego 2007 r. (Dz. U. Nr 26, poz. 165 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1559)
2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 14 lutego 1997 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. z 1997 r. Nr 17, poz. 92, Dz. U. z 2005 r. Nr 81, poz. 712, Dz. U. z 2005 r. Nr 182, poz. 1531) oraz z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1251)
3. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie pomorskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 224, poz. 2270 ze zm.), z dnia 5 grudnia 2006 r. (Dz. U. Nr 228, poz. 1667 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, po. 1556 ze zm.)
4. Rozporządzenia: Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 15 kwietnia 2005 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 81, poz. 707 ze zm.) oraz Ministra Gospodarki z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1248)
5. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie słupskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 218, poz. 2210 ze zm.), z dnia 2 lutego 2007 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 26, poz. 169 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1557)
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 16 marca 1998 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 43, poz. 259, Dz. U. z 2005 r. Nr 81, poz. 711) oraz z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1249)
7. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie katowickiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 222, poz. 2251 ze zm.), z dnia 2 listopada 2006 r. (Dz. U. Nr 202, poz. 1485 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1550 ze zm.)
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 10 kwietnia 1998 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju katowickiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 70, poz. 459) oraz z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1243)
9. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie starachowickiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 222, poz. 2253 ze zm.), z dnia 1 lutego 2007 r. (Dz. U. Nr 26, poz. 164 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1558 ze zm.)
10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 8 października 1998 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Starachowice” (Dz. U. Nr 135, poz. 879) oraz z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1250)

11. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 7 września 2004 r. w sprawie łódzkiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 215, poz. 2183 ze zm.), z dnia 27 października 2006 r. (Dz. U. Nr 200, poz. 1473 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1554 ze zm.)
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 21 października 1998 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 139, poz. 900 ze zm.) oraz z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1246)
13. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 7 września 2004 r. w sprawie warmińsko – mazurskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 215, poz. 2184 ze zm.), z dnia 2 lutego 2007 r. (Dz. U. Nr 26, poz. 170 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1562 ze zm.)
14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 10 kwietnia 1998 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 70, poz. 460) oraz z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1254)
15. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 222, poz. 2252 ze zm.), z dnia 5 grudnia 2006 r. (Dz. U. Nr 236, poz. 1704 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1551 ze zm.)
16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 16 marca 1998 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 43, poz. 258) oraz z dnia 26 czerwca 2009 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 940)
17. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie tarnobrzeskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 226, poz. 2286 ze zm.), z dnia 22 listopada 2006 r. (Dz. U. Nr 215, poz. 1581 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1560 ze zm.)
18. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 29 listopada 1999 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN (Dz. U. z 2000 r. Nr 2, poz. 23, Dz. U. z 2005 r. Nr 207, poz. 1732) oraz z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1252)
19. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie kamiennogórskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 222, poz. 2250 ze zm.), z dnia 17 listopada 2006 r. (Dz. U. Nr 211, poz. 1555 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1549 ze zm.)
20. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 31 marca 1999 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości (Dz. U. Nr 35, poz. 328 ze zm.) oraz z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1242)
21. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie legnickiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 219, poz. 2217 ze zm.), z dnia 16 października 2006 r. (Dz. U. Nr 191, poz. 1416 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1553 ze zm.)
22. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 2 grudnia 1997 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 153, poz. 1003) oraz z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1245)
23. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie krakowskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 220, poz. 2232 ze zm.), z dnia 31 stycznia 2007 r. (Dz. U. Nr 17, poz. 97) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1552 ze zm.)
24. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 12 października 1999 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Krakowski Park Technologiczny” (Dz. U. Nr 86, poz. 960) oraz z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1244)

25. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie mieleckiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 218, poz. 2209 ze zm.), z dnia 1 lutego 2007 r. (Dz. U. Nr 26, poz. 163) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1555 ze zm.)
26. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 10 grudnia 1996 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Mielcu (Dz. U. Nr 154, poz. 749 ze zm.) oraz Ministra Gospodarki z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1247)
27. Rozporządzenie Rady Ministrów: z dnia 14 września 2004 r. w sprawie wałbrzyskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 218, poz. 2211 ze zm.), z dnia 5 grudnia 2006 r. (Dz. U. Nr 236, poz. 1705 ze zm.) oraz z dnia 15 grudnia 2008 r. (Dz. U. Nr 232, poz. 1561 ze zm.)
28. Rozporządzenie Ministra Gospodarki: z dnia 2 grudnia 1997 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park” (Dz. U. Nr 153, poz. 1004 ze zm.) oraz z dnia 31 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1253)

Wykaz skontrolowanych podmiotów oraz jednostek organizacyjnych NIK,
które przeprowadziły w nich kontrole

L.p.	Jednostka organizacyjna NIK	Jednostka kontrolowana
1.	Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji	Ministerstwo Gospodarki
2.	Delegatura NIK w Białymstoku	Suwska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. z siedzibą w Suwałkach
3.	Delegatura NIK w Bydgoszczy	1. Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o. z siedzibą w Sopocie 2. Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna Invest-Park Sp. z o.o. z siedzibą w Wałbrzychu
4.	Delegatura NIK w Gdańsku	Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. z siedzibą w Słupsku
5.	Delegatura NIK w Katowicach	Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. z siedzibą w Katowicach
6.	Delegatura NIK w Kielcach	Specjalna Strefa Ekonomiczna „Starachowice” S.A. z siedzibą w Starachowicach
7.	Delegatura NIK w Krakowie	Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie
8.	Delegatura NIK w Łodzi	Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. z siedzibą w Łodzi
9.	Delegatura NIK w Olsztynie	Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. z siedzibą w Olsztynie
10.	Delegatura NIK w Opolu	Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości S.A. z siedzibą w Kamiennej Górze
11.	Delegatura NIK w Rzeszowie	Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. Oddział w Mielcu
12.	Delegatura NIK w Szczecinie	Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. z s. w Kostrzynie n/Odrą
13.	Delegatura NIK w Warszawie	Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. Oddział w Tarnobrzegu
14.	Delegatura NIK w Zielonej Górze	Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. z siedzibą w Legnicy

Lista osób będących kierownikami jednostek kontrolowanych

L.p.	Pełniona funkcja	Imię i nazwisko	Okres
1.	Minister Gospodarki Wicepremier – Minister Gospodarki	Piotr Grzegorz Woźniak Waldemar Pawlak	do 2007.11.15. od 2007.11.16.
2.	Prezes Suwalskiej SSE S.A.	Grzegorz Wołagiewicz Alicja Barbara Klimiuk Jerzy Gąsiewski Grzegorz Mackiewicz Bernard Maciulewski Robert Żyliński	do 2006.03.07. od 2006.03.07. do 2006.07.26. od 2006.07.26. do 2006.08.28. od 2006.08.28. do 2009.06.15. 2009.06.15. do 2011.01.31. od 2011.04.29.
3.	Prezes Katowickiej SSE S.A.	Piotr Wojaczek	od 1997 r.
4.	Prezes Łódzkiej SSE S.A.	Andrzej Ośniecki Piotr Oleś Maciej Radkiewicz Marek Cieślak Tomasz Sadzyński	do 2006.03.06. od 2006.03.06. do 2006.04.28. od 2006.04.28. do 2006.10.05. od 2006.10.05. do 2011.01.04. od 2011.04.01.
5.	Prezes Kostrzyńsko-Słubickiej SSE S.A.	Zbigniew Faliński Krzysztof Dołganow Artur Malec	do 2006.04.27. od 2006.04.27. do 2010.05.21. od 2010.05.21.
6.	Prezes Pomorskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.	Mirosław Kamiński	2006 - 2011
7.	Prezes SSE „Starachowice” S.A.	Józef Henryk Krekora Marek Bogumił	do 2006.07.12. od 2006.07.12.
8.	Prezes Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie Dyrektor Oddziału w Tarnobrzegu	Arkadiusz Krężel Paweł Brzezicki Eryk Pyra Wojciech Dąbrowski Marek Indyk	do 2006.06.07. od 2006.06.07. do 2007.12.28. od 2007.12.28. do 2008.02.06. od 2008.02.06. od 1999.06.01.
9.	Prezes Pomorskiej SSE Sp. z o.o.	Włodzimierz Ziółkowski Teresa Kamińska	do 2007.04.23. od 2007.04.23.
10.	Prezes Warmińsko-Mazurskiej SSE S.A.	Dorota Groszkowska Adam Puza Wojciech Goliat Edward Gwoźdź Marek Karólewski	do 2007.02.05. od 2007.02.05. do 2008.06.20. od 2008.06.20. do 2010.07.19. od 2010.07.19. do 2011.03.30. od 2011.03.30.
11.	Prezes Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie Dyrektor Oddziału w Mielcu	Arkadiusz Krężel Paweł Brzezicki Eryk Pyra Wojciech Dąbrowski Mariusz Błędowski	do 2006.06.07. od 2006.06.07. do 2007.12.28. od 2007.12.28. do 2008.02.05. od 2008.02.06. od 1995.09.04.
12.	Prezes Legnickiej SSE S.A.	Ryszard Gibuła Krzysztof Pawłowski Adam Grabowiecki	do 2006.12.18. od 2006.12.19. do 2009.05.26. od 2009.05.26.
13.	Prezes Wałbrzyskiej SSE Sp. z o.o.	Mirosław Greber Urszula Solińska-Marek	do 2011.06.10. od 2011.06.10.
14.	Prezes SSE Małej Przedsiębiorczości S.A.	Marek Proskura Szymon Madera Iwona Krawczyk	do 2007.06.26. od 2007.06.26. do 2009.06.26. od 2009.06.26.
15.	Prezes Krakowskiego Parku Technologicznego Sp. z o.o.	Krzysztof Krzysztofiak Krzysztof Poradzisz Sławomir Kopeć Wiesława Kornaś	do 2006.07.14. od 2006.07.14. do 2008.01.04. od 2008.04.08. do 2011.03.29. od 2011.03.30.

Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Wiceprezes Rady Ministrów – Minister Gospodarki
6. Minister Finansów
7. Minister Rozwoju Regionalnego
8. Sejmowa Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej
9. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
10. Sejmowa Komisja Gospodarki
11. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
12. Senacka Komisja Gospodarki Narodowej
13. Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego
14. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Warszawa, *21 marca* 2012 r.

BDG-III-0911-8/ 19 /11
BDG/ 774 /12

Pan
Jacek Jezierski
Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Stanowisko Pani Prezesa,

W związku z przekazaniem w dniu 14 marca 2012 r. Informacji Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli dotyczącej pomocy publicznej udzielonej w latach 2006 - 2010 przedsiębiorcom działającym w specjalnych strefach ekonomicznych, na podstawie art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r. poz. 82) poniżej przedstawiam stanowisko do przedmiotowej Informacji.

Z satysfakcją odnotowałam, że „Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że specjalne strefy ekonomiczne są skuteczną formą pomocy dla przedsiębiorców, a funkcjonowanie SSE przyczynia się do poprawy makroekonomicznych wskaźników rozwoju społeczno – gospodarczego”.

Pragnę przypomnieć, że w wystąpieniu pokontrolnym zawarto poniżej cytowane zalecenia, które zostały przyjęte przez Ministra Gospodarki do realizacji, a mianowicie:

- „1. Rozważenie podjęcia działań legislacyjnych mających na celu wskazanie jednoznacznej podstawy prawnej do udzielania dotacji z budżetu państwa w ramach uchwalanych przez Radę Ministrów programów wieloletnich.
2. Podjęcie działań organizacyjnych zapewniających ogłaszanie w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikatu o podjęciu przez Radę Ministrów uchwały o przyjęciu programu rozwoju.

3. *Podjęmowanie skutecznych działań w celu pozyskania od właściwych instytucji i organów informacji o wysokości całkowitej pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom działającym w SSE.*”

Sposób prezentowania w *Informacji* szczegółowych wyników oceny nie odzwierciedla zarówno powyżej cytowanych zaleceń, jak również innych informacji i wniosków zawartych w protokole kontroli i wystąpieniu pokontrolnym. W wyniku kontroli ujawniono pewne uchybienia, które poprzez użycie w *Informacji* ostrych sformułowań, jak zaniedbanie obowiązków, nierzetelność, naruszenie prawa czy nieprawidłowości finansowe, mogą być odebrane jako działania niezgodne z prawem. Będę zatem zobowiązana za rozważenie możliwości odpowiedniego skorygowania *Informacji* tak, aby w pełni była zgodna z wcześniejszymi dokumentami dotyczącymi przedmiotowej kontroli.

Moja prośba dotyczy w szczególności korekty trzech ocen prezentowanych w *Informacji*, a mianowicie:

1. Udzielanie przez Ministra Gospodarki bez podstawy prawnej dotacji na podstawie uchwalonych przez Radę Ministrów programów wieloletnich wsparcia inwestycji, co w konsekwencji oceniono jako nieprawidłowe wydatkowanie środków na kwotę ponad 233 mln zł.

W świetle stwierdzeń zawartych w uzasadnieniu Uchwały Komisji Odwoławczej NIK z dnia 28 września 2011 r. i w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 9 listopada 2011 r., znak: KGP/4101-10-01/2011, działania Ministra Gospodarki w tym zakresie nie zostały definitywnie zanegowane. W uzasadnieniu ww. Uchwały „Komisja stwierdza, że zarówno w kwestionowanym fragmencie protokołu kontroli (rozdz. 6.3., str. 30-32), jak i ciągu dalszym protokołu (pkt 10, 11 str. 66-67) nie znajduje się zapis o braku podstawy prawnej do uchwalenia przez Radę Ministrów programów wieloletnich. Przeciwnie, na str. 31-32 takie przepisy zostały wskazane. Nie ma także zapisu (poczynionego przez kontrolera) wskazującego na konieczność istnienia odrębnej ustawy do udzielania dotacji. Zatem wskazywanie, w zastrzeżeniu, w ramach argumentacji, na konkretne przepisy kolejnych ustaw o finansach publicznych (uofp), będące podstawą uchwalenia przez Radę Ministrów programów wieloletnich wsparcia inwestycji (m.in. te same co zamieszczone w protokole) jest w tym kontekście bezprzedmiotowe, bo Komisja nie znajduje przedmiotu sporu w powyższym zakresie.” (str. 4).

Natomiast w wystąpieniu pokontrolnym (ostatni akapit na str. 2) zawarto zapis, cyt. „Częściowo za podstawę taką można uznać art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, który wskazuje, że politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, przy pomocy programów służących osiągnięciu celów, o których mowa w art. 2 (czyli m.in. podnoszeniu konkurencyjności gospodarki oraz tworzeniu nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej), z wykorzystaniem środków publicznych.”.

Należy podkreślić, że realizacja programów wieloletnich wsparcia inwestycji podlega corocznej kontroli NIK w zakresie wykonania budżetu. W żadnej z tych kontroli nie tylko, że nie uznano działania Ministra Gospodarki za bezprawne, ale nawet nie poddano w wątpliwość braku podstawy prawnej.

2. Nierzetelne sporządzanie *Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych*.

Coroczna Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych zawiera szereg danych liczbowych i jedna omyłkowo podana przez trzy spółki zarządzające strefami wielkość dotycząca zwolnienia podatkowego nie powinna przesądzać o nierzetelności całego dokumentu. Popołniony błąd, skorygowany w Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych za 2010 r., nie powinien prowadzić do stwierdzenia, że przedstawiane Sejmowi przez Rząd Informacje o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych są sporządzane nierzetelnie i stały się niewiarygodne.

3. Brak oceny efektywności pomocy publicznej udzielanej zarządzającym i przedsiębiorcom strefowym.

W dokumentach dotyczących kontroli nie poruszono problemu braku oceny efektywności zwolnień udzielanych zarządzającym. Po raz pierwszy poruszono ten problem w *Informacji* uznając brak oceny za poważne uchybienie. Pragnę zatem wyjaśnić, że Minister Gospodarki nie udziela spółkom zarządzającym strefami pomocy publicznej, nie mniej dane do oceny efektywności udzielanych zwolnień podatkowych są dostępne w corocznej *Informacji z realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych*. Wartość zrealizowanej infrastruktury przekracza wielokrotnie kwoty zatrzymane przez

zarządzających strefami w wyniku zwolnienia podatkowego, tym samym mamy do czynienia ze zjawiskiem wysoko efektywnej dźwigni finansowej, bez której ze względu na ograniczony dostęp do środków finansowych, wiele obszarów nie byłoby dzisiaj aktywizowanych gospodarczo. Drugim kosztownym i niezbędnym obszarem aktywności zarządzających są wydatki na promocje stref. Efektywność wydatkowanych środków można prześledzić na przykładzie strefy katowickiej. Spółka przy powołaniu została wyposażona w kapitał akcyjny na poziomie ok. 800 tys. zł, podwyższony poprzez aport rzeczowy do ponad 9 mln zł. Wydatki na promocję narastająco wyniosły ok. 12 mln zł, na rozwój infrastruktury ogółem ok. 370 mln zł, w tym ok. 34 mln zł ze środków własnych zarządzającego. Wysokość zwolnienia narastająco za 15 lat wyniosła ok. 12 mln zł. Oznacza to, że 1 zł niezapłaconego przez zarządzającego podatku wygenerowała 2,8 zł wydatkowane na budowę infrastruktury. Na podstawie danych zawartych w Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych za 2010 r. można łatwo dokonać takiej analizy w stosunku do wszystkich stref.

Odnosnie oceny efektywności pomocy udzielanej przedsiębiorcom strefowym to analiza *ex ante* jest wykonywana przy włączaniu każdego nowego terenu do strefy. Do oceny rzeczywistej efektywności pomocy udzielonej przedsiębiorcy niezbędne jest, aby przedsiębiorca zakończył proces inwestycyjny, osiągnął docelowe zdolności produkcyjne i prowadził działalność przynajmniej przez kilka lat. Wykonanie wiarygodnej analizy efektywności np. dla pewnej grupy przedsiębiorców wymaga prowadzenia przez nich działalności przez co najmniej 5 lat oraz informacji o wpływach z tytułu podatków CIT, PIT i VAT. Z uwagi na uwarunkowania baz danych Ministerstwa Finansów (np. brak danych o VAT sprzed 2004 r.) analizie podlegać mogą przedsiębiorcy posiadający zezwolenia wydane w latach 2003 – 2007. Ministerstwo Gospodarki przedstawi w bieżącym roku analizę efektywności na przykładzie reprezentatywnej grupy przedsiębiorców.

W świetle przedstawionych wyjaśnień uważam, że moja prośba o korektę *Informacji* uwzględniającą zapisy wystąpienia pokontrolnego z dnia 9 listopada 2011 r. znajduje uzasadnienie. Obawiam się, że upublicznienie *Informacji* bez postulowanych zmian może zaniepokoić inwestorów objętych programami wieloletnimi.

Zwracam się również z prośbą o załączenie do przedmiotowej *Informacji* przekazywanej organom, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r. poz. 82), wystąpienia pokontrolnego z dnia 9 listopada 2011 r. i Uchwały Komisji Odwoławczej w Departamencie Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK z dnia 28 września 2011 r.

z poważaniem

MINISTER
^{z up.}
Antonina *Klik*
Ilona Antoniszyn-Klik
PODSEKRETARZ STANU

Waldemar Pawlak

Warszawa, 30 listopada 2011 r.

BD6-117/MIAK-2/11

UPOWAŻNIENIE

Na podstawie art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199, z późn. zm.¹) w związku z art. 54 oraz art. 2a pkt. 3 lit. b ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, z późn. zm.²) upoważniam

Panią Ilonę Antoniszyn-Klik
Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Gospodarki

do wykonywania czynności kierownika jednostki kontrolowanej, o których mowa w ustawie z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, w zakresie kontroli NIK obejmujących problematykę nadzorowanych komórek organizacyjnych Ministerstwa Gospodarki, zgodnie z obowiązującym zarządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie podziału pracy w kierownictwie Ministerstwa Gospodarki.

Upoważnienie wygasa z dniem odwołania Pani Ilony Antoniszyn-Klik ze stanowiska Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Gospodarki.

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 249, poz. 2104 i Nr 169, poz. 1414, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1217 i Nr 220, poz. 1600, z 2008 r., Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 337, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241 i Nr 161, poz. 1277, z 2010 r. Nr 57, poz. 354 oraz z 2011 r. Nr 117, poz. 676, Nr 185, poz. 1092 i Nr 232, poz. 1378).

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 209, poz. 1315, Nr 225, poz. 1502 i Nr 227, poz. 1505, z 2010 r. Nr 238, poz. 1578, Nr 182, poz. 1228 i Nr 227, poz. 1482 oraz z 2011 r. Nr 240, poz. 1429.

ZA ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

21.03.2012 r.

WYDZIAŁ
ORGANIZACYJNY
Biuro Dyrektora Generalnego

Joanna Puchalska
GŁÓWNY SPECJALISTA

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
JACEK JEZERSKI

Nr ewid. 2/2012-P/11/124/LBY
LBY-4101-09-00/2011

Warszawa, dnia 18 kwietnia 2012 r.

OPINIA

Prezesa Najwyższej Izby Kontroli do stanowiska Ministra Gospodarki do *Informacji o wynikach kontroli dotyczącej pomocy publicznej udzielonej w latach 2006-2010 przedsiębiorcom działającym w specjalnych strefach ekonomicznych*

Stosownie do art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (dalej: *ustawa o NIK*) przedstawiam opinię do stanowiska Ministra Gospodarki, zawartego w piśmie z dnia 21 marca 2012 r. (nr BDG-III-0911-8/19/11/774/12).

1. Informacja o wynikach kontroli, zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy o NIK, przygotowana jest na podstawie protokołów kontroli oraz wystąpień pokontrolnych, uwzględniając ustalenia uzyskane we wszystkich skontrolowanych jednostkach. W konsekwencji informacja o wynikach kontroli może zawierać konkluzje i wnioski dalej idące niż zawarte w dokumentach z kontroli jednostkowych.
2. Minister Gospodarki w *Stanowisku do Informacji* krytycznie odnosi się do użytych w niej niektórych sformułowań ocennych, które traktuje jako zbyt ostre w stosunku do charakteru stwierdzonych nieprawidłowości. Dotyczy to w szczególności:
 - a) udzielenia bez właściwej podstawy prawnej, w okresie od 26 grudnia 2006 r. do końca 2010 r., dotacji z budżetu państwa przedsiębiorcom strefowym, w łącznej wysokości 225.555,5 tys. zł,
 - b) nierzetelnego sporządzania *Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych*,
 - c) oceny efektywności pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom strefowym.
3. Zdaniem Ministra Gospodarki zarzut udzielania dotacji bez właściwej podstawy prawnej nie wynika ani z treści protokołu kontroli, ani z uzasadnienia do uchwały Komisji Odwoławczej NIK z dnia 28 września 2011 r. w sprawie rozpatrzenia zastrzeżeń do tego protokołu.

NIK podtrzymuje powyższą ocenę i nie zgadza się ze stanowiskiem Ministra Gospodarki. Do dnia 25 grudnia 2006 r. obowiązywała ustawa z dnia 20 marca 2002 r. o finansowym wspieraniu inwestycji², która określała zasady, formy i szczegółowe warunki udzielania pomocy regionalnej dla przedsiębiorców strefowych i stanowiła podstawę do udzielania takich dotacji. Ustawa ta utraciła moc z dniem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju³. W nowej ustawie nie zamieszczono przepisów, które mogłyby zostać uznane za stanowiące samodzielną podstawę do dokonywania wydatków publicznych na rzecz przedsiębiorców. Zatem od 26 grudnia 2006 r. art. 113 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych⁴ nie pozwalał na udzielanie dotacji na inwestycje dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, bez odrębnego upoważnienia zamieszczonego w ustawie budżetowej lub innej ustawie. Dotowane – na podstawie art. 111 ust. 2 tej ustawy – mogły być tylko te inwestycje, które były dokonywane w ramach programów operacyjnych, wymienionych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 31 ust. 3 ustawy

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

² Dz. U. Nr 41, poz. 363 ze zm.

³ Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju⁵ oraz art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W okresie od 26 grudnia 2006 r. do końca 2010 r. Rada Ministrów podjęła 19 uchwał ustanawiających wieloletnie programy wsparcia (WPW) dla inwestycji lokowanych w SSE. W tych uchwałach przewidziano udzielenie dotacji przedsiębiorstwom strefowym. Art. 132 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶ stanowi, że dotacje z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji realizowanych przez jednostki niezaliczone do sektora finansów publicznych, mogą być udzielane na podstawie odrębnych ustaw. Minister Gospodarki, w oparciu o uchwały Rady Ministrów w sprawie WPW, bez właściwej podstawy prawnej udzielił przedsiębiorcom strefowym dotacji z budżetu państwa w łącznej wysokości 225.555,5 tys. zł.

W przytoczonej w *Stanowisku* uchwale z 28 września 2011 r. Komisja Odwoławcza w Departamencie Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK nie orzekała w kwestii podstawy prawnej do udzielania dotacji, bowiem nie było to przedmiotem zastrzeżeń Ministra Gospodarki (przedmiotem tym była podstawa prawna do uchwalania przez Radę Ministrów programów wieloletnich).

4. W kwestii nierzetelnego sporządzania *Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych* Minister Gospodarki stwierdził, że błędne dane zamieszczone w materiałach pochodzących z Ministerstwa zostały skorygowane w *Informacji* za rok 2010.

NIK nie zgadza się ze stanowiskiem Ministra Gospodarki i podtrzymuje ocenę odnoszącą się do nierzetelnego sporządzania *Informacji o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych*, które Rada Ministrów przedstawia Sejmowi. Opisany w *Informacji* przykład nie był jednostkowym błędem – jak to sugeruje Minister Gospodarki – ale wynikiem niewłaściwie funkcjonującego w Ministerstwie Gospodarki systemu kontroli wewnętrznej, a zwłaszcza kontroli zarządczej. Błędne dane na temat wielkości zwolnień podatkowych zarządzających dotyczyły niemal całego okresu objętego kontrolą, a nie tylko jednego roku.

5. Zaniechanie oceny efektywności pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom strefowym Minister Gospodarki wyjaśnia koniecznością monitorowania efektów uzyskiwanych przez reprezentatywną grupę przedsiębiorców w dłuższym okresie – co najmniej pięciu lat. NIK nie zgadza się ze stanowiskiem Ministra Gospodarki i podtrzymuje opinię na ten temat zawartą w *Informacji*. Kwestia braku oceny efektywności pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom strefowym była stawiana w poprzedniej kontroli, dotyczącej funkcjonowania i rozszerzania obszaru działania specjalnych stref ekonomicznych. Sformułowany wówczas wniosek pod adresem Ministra Gospodarki nie został zrealizowany. W wyniku niniejszej kontroli stwierdzono, że Minister Gospodarki nie monitorował całości pomocy przyznanej przedsiębiorcom strefowym, a jedynie realizację programów wieloletnich, na podstawie których udzielane było wsparcie finansowe nowych inwestycji. To powodowało, że nie był w stanie ocenić wielkości pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom strefowym. Minister nie podejmował skutecznych działań w celu pozyskania pełnych informacji na ten temat i nie przygotował – w zakresie obszaru pozostającego w jego kompetencjach – analiz, diagnoz i ocen dotyczących efektywności funkcjonowania stref, o co Izba wносиła po kontroli przeprowadzonej w Ministerstwie w 2009 r.
6. Minister Gospodarki wniósł o dołączenie do *Informacji* wystąpienia pokontrolnego z 9 listopada 2011 r. oraz uchwały Komisji Odwoławczej NIK z 28 września 2011 r.

W świetle aktualnie obowiązujących przepisów ustawy o NIK, nie ma podstaw, aby do informacji o wynikach kontroli dołączyć inne dokumenty, niż określone w art. 64 ust. 2 – to jest *Stanowisko* i niniejszą opinię. Dodać należy, że wszystkie wystąpienia pokontrolne wystosowane w ramach danej kontroli są ogłaszane na stronie internetowej NIK jednocześnie z publikacją informacji o wynikach kontroli, bezpośrednio po przekazaniu „Informacji” Sejmowi.

⁵ Dz. U. Nr 116, poz. 1206 ze zm.

⁶ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

z 48.

WICEPREZES
Najwyższej Izby Kontroli
Wojciech Misiąg